Ն 1142 — 1881 ՅՈՒՆԻՍ 5 ՇԱԲԱԹ — ՏԷՕՐՏԻՆՉԻՒ ՍԷՆԷ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍՊԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . 200 ղ.
Ալթը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . . 55 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՉԻՆ

Բոսթա իլէ իրսալ օլունճագ-լար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . 230 ղ.
Ալթը այլըգ . . . . 120 »

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՋԷՄԱՆԸ ԷՖԷՄԵՐ

ՄԻՎԱՅՍՏԸ ԲՕԼԻՍԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱՒՐԷՅԻ ՀԱՄԻ ԵՒ ԷՄԻ ԳԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 իւնճի սահիֆէ 5 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 2 »

ԻԿԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումումի սարրաֆիյէյէ այիտ.
2 վէ 3ի ճՀՆ սահիֆէյէրէ 6 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »

Չիյասէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարրգ օլուր։

Մէվատտր ճանֆէյա տայիր պէնտէր մէճմանէյէ գասրել օլունճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ, իատէ օլունմայանագ։

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մանթպասան, Սթամպօլոու Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեանֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեանֆէյի մէքեաթիպին տախի անընն ճամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՄԻԹԱՆԷ 5 ՅՈՒՆԻՍ

ԳՐԻԳՈՐ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ՎԷ ՏՈՒԷԼԼՕ

Էվվէլքի կիւն մանմաիլէյհ թարաֆընտան կէլէն իքի վէքիլ իլէ միւտիրիմիզ արասընտա վախմանէ պիր վագաա ճէրէյան իտուպ, պունուն էնճամ ու նէթիճէսի նէ օյանաղընը անլատրգտան սոնդրա պէրթաֆսիլ կաղէթամըզա եազմագ իսթէմիշ իսկք տէ, Մանսուրէ էֆէնտի տիւնքի նիւսխէսինտէ պիր ֆգրա նէյր իտուպ, վագաաի մէզբիւրէյի իլան իթմիշ, վէ ֆագաթ, չիւպհէ եօգտրը քի, մէզքիւր կաղէթայա վէրիլէն եանլըշ մալիւմաթա մէպնի, պիլինմէսքսիզին ֆըգրաի մէզբիւրէտէ հագիգաթը հայտէն պախտ պուլունուլմուշ օլտուղընտան, պու վագաայը պու կիւնքի նիւսխէմիզտէ պէր վէճհէ զիյր հիքեայէ իտէր, վէ էհալիյէ մալիւմաթը սահիհէ վերիրիզ։

Մաիւմ տիր քի, Գրիգոր Նիկողոսեան պիր վագթի կաղէթանընն պիրինտէ հէման թէքմիլ թիւրքիա վէ պիլխասսա Օթամպօլ էրմէնիլերի ալէյհինտէ պիր թագըմ թիւրէհամ վէ աղվիյաթտա պուլունուպ, ինսաֆսըզճասընա հագարէթլեր եազըրրընընտա, կաղէթաճըլըգ վազիֆէի մուգատտէսէսի իյֆա իթմէք իչիւն, պիզ պու առաման նէյրիյաթը պէհտեպանէսինի «Պոլսեցի» իմզալը վարագարար վասէթասը յա ճէրճ ուրտա էյլէմիշ, վէ Նիհայէթ մուամիլէյհին մէգամաթը՝ որրֆ աղրազ վէ նէֆսանիյէթտէն իսպարէթ օլտուղունու մէզքիւր կաղէթայա անլաթապիլիպ, տարիէսինտէն տէֆ իթտիրմէկէ մուվաֆֆագ օլմուշ տը։

Պու թարտ ու թէպիտ իւզերինէ, մէրգում Նիկողոսեան, քէնտի թէրպիյէսիզ վէ էտեպսիզճէ պէնտէրինի նէյր իթմէք իչիւն Մանսուրէ կաղէթասընա միւրաճաաթ իթմիշ, վէ իչթէ օրատա պիր վագթտան պէրու քէնտի նէյրիյաթը մէսմուս մէ վէ մէնհուսէսինէ պէտ իլէ, նիհայէթ կէչէն սայը կիւնու պիլխասսա Օթամպօլ էրմէնի գատրլարը ալէյհինտէ պիբէրլա վէ պիհայա պիր թագըմ թէզվիրատտա պուլունմուշ օլտուղունտան, զէօյլէ պիր բէզալէթ պէնտինի բէտտա ու ճէրճ վէ քէնտիսինէ իտտա ֆիգր իթմէք իչիւն, «Պոլսեցի» իմզալը պիր վարագա վասէթասը յա թէքբար մուամիլէյհին աղզընա պիր էօյլու գօյմաղա մէճպուր օլմուշ իտիր։

Էվվէլքի կիւն միւտիրիմիզ Ս. Ճիվէլէկեան էֆէնտի՝ քէնտի օտտաբնտա իչիլէ մէշղուլ իքէն, սաաթ 8 ռատտէլերինտէ իքի չարգալը իչէրի կիրիպ, մէրգում Գրիգոր Նիկողոսեան վէ եախօտտահա տօզրուսը սըրֆ Ֆրանսըզճա օյարագ գարթ տը վիզիթինին իւզերինտէ եազըլմըշ օլտուղը վէճհ իկէ, կոմիկօրի Նիգոլայէվիչ Նիգօլաօֆ թարաֆընտան էֆէնտիի մուամիլէյհէ պիր գարթ տը վիզիթ թագտիմ իթմիշլէր տիր։

Մէզքիւր գարթ տը վիզիթ իւզերինտէ էրմէնիճէ օյարագ Գրիգոր Նիկողոսեան թարաֆընտան ամիտէքի իպարէ եազըլմըշ իտի.

«Պ. Պ. Ցարութիւն Քէչէքեան և Միրզայ Մսերեան ունին պաշտօն իմ կողմից բանակցելու Թերէյրնի Էֆէնտիի խմբագրութեան հետ»։

Միւտիր Ճիվէլէկեան էֆէնտի պու թէզքերէյի օգուտուգտան սօնրա, մէրգում վէքիլլերի իլթիֆաթլա գապալ իտէր, օթուրարրը թէքլիֆ իլլեր, վէ գահվէ սիկարա իքրամ իտերէք, նէ իֆտտէլլերի վար իսէ թէպլիղ իթմէլերինի պէեան իտէր. լաքին Ցարութիւն Քէչէկեան վէ Միրզա Մսերեան հիչ պիր իքրամ գապալ իթմէեիպ, հաթթա եարը պագտա եարը իսկէմէ ուճուն տա օթուրտուգլարը հալտէ, կազէթամըզտա նէյրը մէգալէ իտէն «Պոլսեցի»նին քէնտիլերինէ կէօսթերիլմէսինի թալէպ իտէրլէր։

Պու թալեպ հատտը զաթինտէ միւնասէպէթսիզ պիր թալեպ իտի իսէ տէ, Ճիվէլէկեան էֆէնտի նէզաքէթէ ըրայէթ իչիւն իչին պուճիհէթինէ իթիրազ իթմէյիպ, անճագ պիր կաղէթանըն միւնտէրիճաթընա միւտիրի՝ մէսուլ օլտուղընը, վէ պու հալտէ «Պոլսեցի»է հաճէթ օյմայըպ մէրամարրընը քէնտինէ իֆտատէ իթմէյերի լազըմ կէլտիկինի պէյան իտէր։ Պու իսթաար իւզերինէ, քէչէքեան վէ Մսերեան «Էօյլէ իսէ եարբն (եանի տիւնքի կիւն) Նիկողոսեան էֆէնտինին սիգի իլէ կէօրիւշէկկի վար տը։ Թարաֆընըզտան սիզ տէ օնուն կիպի իքի քիչի թային իտին, եա Ֆերիքէօյիւնտէ վէ եա Բանկալթիտէ կէօրիւշէսինիզ.» տէյու Ճիվէլէկեան էֆէնտիյէ պէյանը մէրամ իթտիքլէրինտէ, էֆէնտիի մուամիլէյհ մէրգումանընն տուվէլլեյա տավէթ իթտիքլէրինի անլար իսէ տէ, մէվկէքէթիմիզտէ պէշլէ պիր ատէթ ու նիզամ օլմատըզընտան, պունլար պէլքի պայգա պիր շէյ տիմէք իսթէյօրլար զիւիմիյլէ, Նիկողոսեան էֆէնտի կէօրիչմէք իսթէր իսէ պուրայա եախօտ էվվ պուլուրսուն տէյու պիր իքի տէֆա պէյան իտինճէ, Նիհայէթ Միրզա Մսերեան՝ Գրիգոր Նիկողոսեանընն տու. էլլեյա տավէթ իթտիկինի աչզգտան աչզրա թէպլիղ իտէր։ Ճիվէլէկեան էֆէնտի՝ պինէֆա կաղէթաճըլըգ արֆաթըյա մէմէքէթին գանուն ու առաթընա մուղրիր օյան պէօյլէ պիր միւնասէպէթսիզ թէքլիֆի դապալ իտէմէյէճէկինի մէրգում իքի վէքիլէ եանի պոռէլլուշինիլէրէ պէյան իտինճէ, Մսերեան Միրզա ճէվապէն «Էօյլէ իսէ Գրիգոր Նիկողոսեան էֆէնտի սիգի օգագտա եախօտ գահվէտէ ներէտէ բաթթ կէլիր իսէ, իաթէտիկի կիպի մուամէլէ իթմէյէ սէրպէսթ տիր.» տեր։ Վէ Ցարութիւն Քէչէքեան տախի «սիզ Գրիգոր Նիկողոսեանը կազէթանըզտա մանէն էօյտիրմիչսինիզ տիր, օնըն տախի էվրօբա ուսուլինէ տուէլլօ իսթէրիպ թարղիյէ իսթէմէկէ հագգը վար տը» տեր, Ճիվէլէկեան էֆէնտի՝ պու իֆատաթտա քէնտի հայաթը ալէյհինտէ թէհտիտաթը վախիմէ պուլունտըղընը բանա ֆարգ իտէրէք, պիրթագրիպ զապթիյէ չաղրթմըշ, վէ մէրգումանը թէվֆիֆ իթտիրիպ պիրլիքտէ Պապը Զապթիյէյէ կիթմիշ։ Վէ օրատա քէյֆիյէթի հարֆիէն զապըթայիֆատէ իթտիքտէն սօնրա քէնտի էօմր ու հայաթը ալէյհինտէ թէհտիտաթ օլտուղունու պիլ պէեան, կէրէք Ցարութիւն Քէչէքեան վէ Միրզա Մսերեան ալէյհինտէ վէ կէրէք պունլարդն վէքեալէթ իթտիքլէրի Գրիգոր Նիկողոսեան ալէյհինտէ պէհագգընը թէէմինաթ թալէպինտէ պուլունմըշ, վէ պունտան պէօյլէ տէ պու երիզտէն վագը օյապիլէճէք մաղարրաթա մէսուլ օլտրգլարընը պիլպէեան նիզամէն տախի ճէզալարընը թալեպ իլէմիշ տիր։ Զապրթա թարաֆընտան պունլարընն նէճի օյտուգլարը սրէալ օլունտուգտա, Միրզա Մսերեան թիւճիւն թիւճճարը վէ միւթպէր թիւթիւնճի թիւճճարը վէ Ցարութիւն Քէչէքեան տախի սաֆի թիւճճար վէ օնուն տա գաթէնտերգաթ միւթպէրի (1) օլտուղունու զապրթայա պէեանտէն սօնրա, պու վագաայը քեանֆիյէթէն ինքեար իտուպ պէօյլէ պիր տուէլլո տա օթուրտուգլարը հալտէ, կազէթամըզտա նէյրը մէգալէ իտէն «Պոլսեցի»նին քէնտիլերինէ կէօսթերիլմէսինի թալէպ իտէրլէր։

Պու թալեպ հատտը զաթինտէ միւնասէպէթսիզ պիր թալեպ իտի իսէ տէ, Ճիվէլէկեան էֆէնտի նէզաքէթէ ըրայէթ իչիւն իչին պուճիհէթինէ իթիրազ իթմէյիպ, անճագ պիր կաղէթանընն միւնտէրիճաթընա միւտիրի՝ մէսուլ օլտուղընը, վէ պու հալտէ «Պոլսեցի»է հաճէթ օյմայըպ մէրամարրընը քէնտինէ իֆտատէ իթմէյերի լազըմ կէլտիկինի պէյան իտէր։ Պու իսթաար իւզերինէ, քէչէքեան վէ Մսերեան «Էօյլէ իսէ եարբն (եանի տիւնքի կիւն) Նիկողոսեան էֆէնտինին սիգի իլէ կէօրիւշէկկի վար տը։ Թարաֆընըզտան սիզ տէ օնուն կիպի իքի քիչի թային իտին, եա Ֆերիքէօյիւնտէ վէ եա Բանկալթիտէ կէօրիւշէսինիզ.» տէյու Ճիվէլէկեան էֆէնտիյէ պէյանը մէրամ իթտիքլէրինտէ, էֆէնտիի մուամիլէյհ մէրգումանընն տուվէլլեյա տավէթ իթտիքլէրինի անլար իսէ տէ, մէվկէքէթիմիզտէ պէշլէ պիր ատէթ ու նիզամ օլմատըզընտան, պունլար պէլքի պայգա պիր շէյ տիմէք իսթէյօրլար զիւիմիյլէ, Նիկողոսեան էֆէնտի կէօրիչմէք իսթէր իսէ պուրայա եախօտ էվվ պուլուրսուն տէյու պիր իքի տէֆա պէյան իտինճէ, Նիհայէթ Միրզա Մսերեան՝ Գրիգոր Նիկողոսեանընն տուէլլեյա տավէթ իթտիկինի աչզգտան աչզրա թէպլիղ իտէր։ Ճիվէլէկեան էֆէնտի՝ պինէֆա կաղէթաճըլըգ արֆաթըյա մէմէքէթին գանուն ու առաթընա մուղրիր օյան պէօյլէ պիր միւնասէպէթսիզ թէքլիֆի դապալ իտէմէյէճէկինի մէրգում իքի վէքիլէ եանի պոռէլլուշինիլէրէ պէյան իտինճէ, Մսերեան Միրզա ճէվապէն «Էօյլէ իսէ Գրիգոր Նիկողոսեան էֆէնտի սիգի օգագտա եախօտ գահվէտէ ներէտէ բաթթ կէլիր իսէ, իաթէտիկի կիպի մուամէլէ իթմէյէ սէրպէսթ տիր.» տեր։ Վէ Ցարութիւն Քէչէքեան տախի «սիզ Գրիգոր Նիկողոսեանը կազէթանըզտա մանէն էօյտիրմիչսինիզ տիր, օնըն տախի էվրօբա ուսուլինէ տուէլլօ իսթէրիպ թարղիյէ իսթէմէկէ հագգը վար տը» տեր։ Ճիվէլէկեան էֆէնտի՝ պու իֆատաթտա քէնտի հայաթը ալէյհինտէ թէհտիտաթը վախիմէ պուլունտըղընը բանա ֆարգ իտէրէք, պիրթագրիպ զապթիյէ չաղրթմըշ, վէ մէրգումանը թէվֆիֆ իթտիրիպ պիրլիքտէ Պապը Զապթիյէյէ կիթմիշ։ Վէ օրատա քէյֆիյէթի հարֆիէն զապըթայիֆատէ իթտիքտէն սօնրա քէնտի էօմր ու հայաթը ալէյհինտէ թէհտիտաթ օլտուղունու պիլ պէեան, կէրէք Ցարութիւն Քէչէքեան վէ Միրզա Մսերեան ալէյհինտէ վէ կէրէք պունլարդն վէքեալէթ իթտիքլէրի Գրիգոր Նիկողոսեան ալէյհինտէ պէհագգընը թէէմինաթ թալէպինտէ պուլունմըշ, վէ պունտան պէօյլէ տէ պու երիզտէն վագը օյապիլէճէք մաղարրաթա մէսուլ օլտրգլարընը պիլպէեան նիզամէն տախի ճէզալարընը թալեպ իլէմիշ տիր։ Զապրթա թարաֆընտան պունլարընն նէճի օյտուգլարը սրէալ օլունտուգտա, Միրզա Մսերեան թիւճիւն թիւճճարը վէ միւթպէր թիւթիւնճի թիւճճարը վէ Ցարութիւն Քէչէքեան տախի սաֆի թիւճճար վէ օնուն տա գաթէնտերգաթ միւթպէրի (1) օլտուղունու զապրթայա պէեանտէն սօնրա, պու վագաայը քեանֆիյէթէն ինքեար իտուպ պէօյլէ պիր տուէլլո

(1) Պու առամ մուգատտէմ Տիարպէքիր Ինկիլիզ գօնսօլօսու Մաճօր Թրօթթը եանընտա թէրճէման օլուպ, իչիթտիկիմիզ կէօրէ, մուախխարէն օրատան չրգարըլարագ Ռուսիա գօնսօլօսունա թէրճէման օլմուշ իսէ տէ, չիմտի պուրատա քէնտի իֆտատէսինճէ գաթէնտերգաթ սաֆի միւթպէր թիւճճար իմիշ։

ԲԻՒՐՕ ԻԹԹԻՀԱՏԸ

Պէնդէրը Թրէնիրդան Մր. Կուլան

Թարապիա, Հոկտ. 1880.

«Բիւրօ իթթիհատը տէնիլէն չէյ հագգընտա էկէր մաիւմաթը վար իսէ բէսմէն պանա թէպլիղ իթմէսինի վան գօնսօլօսու եիւզ պաշը Բէյթիճընտան թալեպ իթտիմ։

«Կիւյա պիր տէրէճէյէ գատար հիւքիւմէթը Օսմանիյէ վասեթասը իլէ թէչբիլ օլունմուշ պիր Բիւրօ իթթիհատընըն մէվճուտիեէթը մէրվիյէսի հագգընտա քէնտի էֆքարը չալխիյէմ՝ պու տրը քի, էօյլէ պիր իթթիհատ անճագ պաշը Սթամպօլ կաղէթալարընըն խայալխանէսինտէ մէվճուտ պուլունմագտա տրը, վէ ասլա գանն իթմէմքի, հիւքիւմէթը Օսմանիէ՝ պիր տէֆա թէչքիլ օլունտուգտան սօնրա հէման հիւքիւմէթ ալէյհինտէ իշ կէօրճէճը օլան էօյլէ պիր իթթիհատընն թէչքիրինէ թէչէպպիւս իտէճէք գատար սատտրլ օլսուն։

«Շիմտիյէ տէկին հիւքիւմէթին բօյլէթիգասը պիր աշիրէթի տիկէր աշիրէթէ գարշը չէգարմագ օլմուշ տրը, վէ սօն իքի սէնէ զարֆընտա վագի օլան Բիւրօ իսեանլարը, տէվլէթի տասա օլան ստիր Բիւրօ բուէսասընն մուավէնէթի իլէ տէֆ իտիլմիշ տիր։

«Պիր վագթի չօգ պահս օլունմուշ օլան Էրմէնի օթօնօմիսինտէն տօլայը Բիւրալէր միյանընտա պիր մէգալարա պուլուրմագտան էտէճէնտէն քէնտիմ պէղզաթ խապէրտարրըմ։ Կէչէն եազ մէվսիմնտէ Վանտա պուլունտուղում էսնատ, պաղը պէյրիք մէմուրլար օլ պապատ պանա պէօյլէտիլէր, վէ պաղը Բիւրօ բուէսասը տախի, պէնիմ իլէ վագի օլան միւքեալէմէլերինտէ, օլ մատտէլէ թթիտիլէրինտէ, Բիւրալէր պու իմթիյազաթը խարիճինտէ պրագրլըրլար իսէ, բէք գապալ տիր քի Բիւրալէր պիրլէշէրէք. հէմ Խըրիսթիյանլարը վէ հէմ տէ էօյլէ եէնի պիր չէյ իճատ իտէն հիւքիւմէթին ալէյհինտէ պուլունընը. լար։ (Էրմէնի օթօնօմիսինի միւթէագըպ թէչէքբիլ իտէճէք) էօյլէ պիր իթթիհատը տա նէյթիճէի միհթէմէկէսի. Խրիսթիյանլարը մուգանէմէթ ղարը մուգթեատիր օլաճագլարը, վէ հիւքիւմէթին տախի վէլէվ արզու իթսէ տէ, մուհաֆազայա գատիր օլամայաճաղը մահալլերտէ, Խրիսթիյանլարը գաթլինտէն իպարէթ օլաճագ տրը։

«Մուհագագ տրը քի, չարգի Բիւրտիսթանտա էն նուֆուզու ատէմ Շէյխ Իսլէյտուլլահ օլուպ, հուտուտա Բիւրալէրի միյանընտա օնուն զաթը վէ հիւքմիւ բէք մուգատտէս թուլթուլմագտա տրը։ Շիպահէ եօգ տրը քի, պու ատէմին ասրլ մագսէտի, մէմլէքէթի մէմուրինի հազրրէտէն գուրթարրպ, քէնտիսինի Բիւրտիսթան հաքիմի (Բուլէր) իթմէք տիր, եավանըն գըսմը չըմալիսի իլէ Մուսուլ վիլայէթինին գըսմը չըմալիսինէ, վէ հէր պիր թարֆտան նուֆուզ իչէտեպլիլեճէյի գատար ուզագլարա պուլուրմաք տրը։ Պունու եաբապիմէք իչիւն, Շէյխին չիմտիքի բօյլէթիգասը, Խրիսթիյանլարը քէնտիսի իլէ պարըշտրմագ տրը, տէյիլ քի օնլարը սէվտիկի վէ ըրայէթ ու հիւքմէթ իթտիկի իչիւն, իլլա քէնտի արզուլարընն իճրասընա օնլարը ալէթ իթմէք իչիւն։

«Պու ատէմ պիր Բիւրտ իթթիհատընա բէհս օպիլէճէք պիր թէք ատէմ տիր, վէ ֆագաթ պիլիրմի քի, պաղը նուֆուզու Բիւրտ չէմլիկէրի վէ պէյլերի, Շէյխ Իսպէյտուլլահընն ալէյհինտէ վագը օլան մուհարպէպէրինտէ գաթլօլունմուշ իտիլէր, վէ չիմտի Շէյխ Իսպէյտուլլահընն հիւքմիւ հուտուտան էօթէ իրան թօբրաղընտա տախի ճարի պուլունույօր իսէ տէ, Բիւրտիսթանընն Զարպ գըթասընտա նուֆուզունու զայպ իթմիշ տիր։

«Գապիլ տիր Շէյխին պու արաղրգ իրան թօբրաղընա հիւճում իթմէսի չու զանընա մէպնի տիր քի, ճիւքմէթի իրանիյէ, հիւքմէթի Օսմանիյէյէ գրեասէն, զաեէթ զայիֆ օլմաղա, իրան թօբրաղը իւզերինտէ պիր հիւքմի միւթագիլ քէսպ իթմէք տահա գօյայ տրը Նէթէքիմ Օսմանը թօբրաղը իւզերինտէ։ Շէյխին Նիյէթի պէյրի, իրան թօբրաղընտա պիր տէֆա էօյլէ պիր հիւքմ էլէ կէչիրտիքսէ սօնրա, տահա զիյատ գուվվէթլէ մէմուրինի Օսմանիյէ այէհիյնտէ պուլունմագ իտի։

«Պէն մախսուս «մէմուրինի Օսմանիյէ» տէյօրըմ, վէ զաթը հազրէթը բատիշահինին հիւքմիւնտէն պահս իթմէյօրմ. չիւնքի Շէյխ Իսպէյտուլլահ պիզզաթ Զաթը Շահանէէ սատրդ վէ թապի պուլունմագտա տրը։ Վէ էկէր պիր տէֆա մէմուրինի Օսմանիյէնին էլինտէն գուրթուլըպ, կէրէք մատտէթէն վէ կէրէք գանունէնբիւրտիսթան հաքմի թանրլաճագ օլուր իսէ, զաթը հազրէթը բատիշահինին հիւքմիւնիւ խանը. մաղա վէ վէրկի. վերմէկէ հազը պուլունաճաղը տա մաղնուն տրը։

«Զանընրա, Շէյխ Իսպէյտուլլահ Շէյխ Զահաթըն մախտումու օլուպ, պու չէյի Զահաթ տա բէք չէօհրէթի պիր Բիւրտ բէիսի իտի, վէ 1843տէ, Պոհթահյրը պէտերբան պէրին Նէպոթորիլէրի գաթլ իթմէսի զէմանընտա պաշլրճա սէպէպ վէ ֆիլի քէնտիսի օլմուշ իտի. 1869տա գօնսօլօս Մ. Թէյլըր տախի իշար իթմիշ իտի քի, Շէյխ Իսպէյտուլլահ, քէնտի մահէլի իգամէթինէ եագրն եէրլէրտէ Բիւրալէրին խրիսթիյանլար իւզերինէ իճրա իթտիքլէրի իթիսաֆթանն պաշլրճա մուհարրիգի պուլունմուշ տրը։

«Տիկէր ճիհէթտէն տախի, պանա իշար օլունտուղու վէճէ, մուհարէպէի ախիրէ էսնասընտա հէման պու Շէյխ Իսպէյտուլլահ իտի քի, Օսմանը օրտուսունա պիր դաշպին նէֆէր կէօնիլլու կէթիրմիշ, վէ Պայազիտ մուգաթէյէսինտէ խրիսթիյանլարը գուրթարմագ իչիւն իճրատ նուֆուզ իթմիշ, վէ հաթթա օնլարտան պիր չօղունու ֆիլհագիգա գաթլտէն խէլաս իթմիշ տիր։

«Պապը Ալի՝ էկէր չիմտիքի ֆըրսաթտան պիլ իսթիֆատ Շէյխին պաշրը էզէճէք օլուր իսէ, քէնտի մէնաֆիինէ քեամիլէն մուվաֆրգ պիր մէսլէքը մաագուլ իթթիխազ իթմիշ օլաճագ տրը. չիւնքի Շէյխ Իսպէյտուլլահ քէնտի վաթանընտա գալտրգճա, հիւքիւմէթը Օսմանիյէ իչիւն պաշ աղրըսը օլաճագ տրը։»

ՀԷՆՐԻ ԹՐՕԹԹԸՐ

Թէրմ. Էֆէնտ. — Ինկիլիզ գօնսօլօսընն պու թահրիրաթընտա թավսիյէ օլունան մէսլէքին զաթէն ճանիպի հիւքիւմէթի սէնիյէտէն իթթիխազ օլունմուշ օլմասը մանիպի մէմնունիյէթ տիր. չիւնքի, վարիտ օլան վէ էլան թատտրգ օլունմուշ պունունան հավատիսաթա նազարէն, Շէյխ Ուպէյտուլլահ վանա ճէլպ օլունմուշ վէ օրատան տա Տէրսաատէթ միւթէվէճճիհէն եօլա չրգարըլմըշ տրը։ Պու հալտէ Շէյխ Ուպէյտուլլահ հէր ներէտէ օլուր իսէ օլսուն, մուհաֆազայա հիմմէթ օլունտուգճա, վէ քէնտի Բիւրալէրի իլէ միւնասէպաթտա պունունուպ, օնլարա էմրլեր ելթա իթմէսինին էնճիլ ալընտրգճա, արթրգ Ղճէմիսթան թօբրաղընա մուհաճէմաթ վուգու պուլմայաճաղը, վէ օլ եիւզտէն հասրլ օլան պիր թազըմ իթիսաֆաթ վէ գըյագրգլարընը թէքերրիւր իթմէյէճէկի մաղնուն օլմաղա, իթթիխազ օլունան թէտպիրտէն տօլայը հիւքիւմէթը Սէնիյէյի թէպրիք իթմէք վազիֆէմիզ իգթիզասընտան տրը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Միացեալ ընկերութիւնը Տընօրէն Ժողովը ազասընտան պաղրսընն մէմուրիյէթինճէ տիւնքի կիւն թէպէտտիւլաթ վուգու պուլուպ, չէօյլէ քի, թուփալեան Գէորգ էֆ. Դանճապետ, Կիւլպէնկեան Յովհաննէս էֆ, Դրախուց Տընօրէն, վէ Մանուկեան Միսակ էֆ. Հասոյթից Տնօրէն Թային օլունմուշլար տրը։

—

Ս. Երուսաղէմ Բաթրիգ վէքիլի վէ Կրօնական խորհրդական Գերտ. Միսէն Սրբազան տիւնքի կիւն եալօվայա ադիմէթ իթմիշ տիր։

—

Իչիթահկիմիզէ կէօրէ, միլլէթիմիզ մուհարրիրլերինտէն Թիւպէնտճեան Նիկողոս էֆ. եարբն Ս. Էջմիածինէ ամիթէվէճճիհէն Սթամպօլոան հարէքէթ իտէճէք տիր։

—

Վարչական խորհուրդ՝ չարչէնպիհ կիւնքի իճթիմաընտա Տնտեսական խորհրդական վէքիլի Սէթեան Միհրան էֆէնտի թարաֆընտան թագտիմ օլունան 80—81 սէնէսի պիւտճէսինի թէտգիգ իտէրէք, Միլլէթ մէճլիսի ումումիսինին կէլէճէք իճթիմաընտա արզ իթմէյէ գարար վերմիշ տիր։

—

Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Թիսօ ճէնապալէրի՝ տիւնքի կիւն ՊՊ. Ցարութիւն Քէչէքեան իթտիկի եանտէ, միլլէթիմիզ էրմէնի գամօլիքթարիրգի Տեղապահը Սէմահաթլու Ազարեան Սերբիսգոպոս հաղրէթլերի թարաֆընտան Միսքճեան Հովհաննէս վարդապետ վարօրա պիլաղիմէ, սէֆիրի միւշարէյէհ պիր սէյլեհանը մէսուտտ թէմենիսինտէ պուլունմուշ տրը։

—

Նարեանեան Արժ. Պօղոս վարդապետ Զմիւռնիոյ Առաջ. Տեղապահ թային օլունմաղա, Վարչական խորհուրդ տիւնքի կիւն մէմուրիյէթը մէզքիւրէյի թաստիգ իթմիշ տիր։

—

Տնտեսական խորհրդական Մելիքեան Գարեգին էֆէնտի երէնէ մէսալիհի խուսուսիյէտէն տօլայը Պուրկազա կիթմիշ օլմաղա, Սէթեան Միհրան էֆէնտի մուամիլէյհին մէճլիսին վէքիլ թաեին օլունմուշ տրը։

—

Առաջնակ կիւրակի օրն որ, 7, այսր յունիս ամսոյ տօն ըլլալով Անուանակոչութեան Եկեղեցւոյս Ամենասուրբ Երրորդութեան, ժամը 3½ին Զայնաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ սուտ Արհիապատիւ Գերապայծառ Յսեփանոս Վ. Ազարեան Արքեպիսկոպոս Նիկոմիդիոյ, և տեղապահ կաթողիկոսական աթոռոյ, ուստի և կը հրաւիրուին բարեպաշտ հաւատացեալք ներկայ գտնուիլ նոյն նուիրական հանդիսին։

Տուեալ ի Ժողովրդապետանոցէ Ս. վիճակին Բերայ ի 4 յունիս 1881

Մեծ. և Ժողովրդպետ.
Պօղոս Վ. Գաղէյեան
4—3

ԵԱԶ ՄԷՎՍԻՄԻ ԻՉԻՆ

ԿԷԼԷՆ ՄԱԼԼԷՐ

Պու սէնէ եազ մէվսիմի իչիւն մաղազամզա կէմիչ օյան բէք նէֆիս Միւլհուզ գրէթօնլարը, վէ չէչիտ չէչիտ իչլէմէկի պէյազ մուլին վէ քէբիւրլիւ բէրտէլէր վէ սարբ պիր խայի միւխթէլիֆ մալլար ֆէվգէլատէ էհվէն ֆիյաթա ֆիւրուխթ իտիրմէքտէ օյտուղընը միւթպէր էհալիյէ վէ միւթպատիտ միշթէրիլէրիմիզէ իլան իթմէքլէ միւֆթէխիրէմ։ 3—2

ՆԱՐԼԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Կէնէլէ վէ Տէրէլէյէ հավաքոն էլէն օն սահիֆէյէ գէօշտաֆ օլանա։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Վիէննատան Թայմս Պուլկարիսթան վուգուաթը ախիրէսի հագգընտա պէր վէճճի գլըր եազըլմըշ տըր ։

Բրէնս Ալէքսանտր տը Պաթէնպէրկ՝ քէնտիսինին Պուլկարիսթան էմարէթինտէ գալմասընա բէքտէ էհէմմիյէթ վէրմէմէքտէ տիր ։ Միւշարիլէյհին մահրէմը էորարը (սըրտաշը) պուլունան ՚ըժվաթըն գավլինճէ, բրէնս Ալէքսանտր՝ ալէմը մէտէնիյէթէ ավտէթինի քէնտիսինէ ասլա պիր պէտպախթլըգ աատ իթմէյօր իմիշ ։ Հէր հալտէ Պուլկարլըլարըն խայր ու մէնֆաաթը իչիւն հարէքէթը հազըրէտէ պուլունտուղընը բրէնսը միւշարիլէյհ պէ յան իթմէքտէ իմիշ ։

Բրէնս Ալէքսանտր՝ Ժէնէրալ Էնրէնրոթըն Թավսիյէսի իւզէրինէ գանունը էսասինին Թաատիլինէ գարար վէրմիշ տիր ։ Միւմայլէյհ Ժէնէրալ Էնրէնրոթ՝ ուսուլը հազըրէ Թաատիլ օլունմազ իսէ իսթիֆա իտուպ կիտէճէկինի պէյան էյլէմիշ տիր ։ Բրէնս իսէ միւմայլէյհ Ժէնէրալըն հարէքէթինտէն մէմնուն պուլունտուղու ճիհէթլէ, պըրագըպ կիթմէսինէ րազը օլմամըշ տըր ։

Եվրոբա տէվլէթլէրի Պուլկարիսթան ահվալինէ չիմտիլիք պիթարաֆանէ պագմագտա իսէլէր տէ, Բրէնսին Թէքլիֆի գապուլ օլունմայըպ մագլուպ օլտուղու հալտէ Թէրքը հիւքիւմէթ իթմէսի մուգարրէր օլտուղունտան, տիւվէլը միւշարիլէյհիւմ՝ տիկէր պիր բրէնս ինթիխապընտա պիթարաֆ գալամայաճագլար, վէ չույու պուլան պիր հավատիսէ կէօրէ, բրէնս Տօնտուգօֆ—Գօրսագօֆ վէ եախօտ Ժէնէրալ ինեաթիէֆին Պուլկարիսթան բրէնսլիկինէ ինթիխապընը Թաստիգ իթմէյէճէկլէր տիր ։

—

Րուսիանըն Մէսաժէ Օֆիսիէլ նամ եաուէթասը տա Պուլկարիսթան ահվալինէ տաիր չէօյլէ եազըլմըշ տըր ։

Պուլկարիսթանտա զուհուր իտէն պուհրան հագգընտա միւթալէաթը միւխթէլիֆէ սէրտ ու պէյան օլունմուշ տըր ։

Պա խուսուս Րուսիա գապինէթօսընըն էֆքեարըընա տուլիւ մանալէր վէրիլմիշ տիր ։ Րուսիանըն ահվալը հազըրէտէ կէօսթէրտիկի ինհիրազ՝ գայտըրըլըգ էտէբի օլմայըպ, բրէնս իլէ Պուլկար միլլէթինին իսթիգլալիյէթինէ րիայէթի էսէրի իտի ։ Մամաֆիհ՝ էրպապը հէյէթան՝ պու ինհիրազը պէհանէ իտէրէք, բրէնսին Թէքլիֆաթը Րուսիա Թարաֆընտան Թագպիհ օլունտուղունը իշաա, վէ պու խուսուստա էֆքեարը ումումիյէնին իղֆալինէ Թասատի օլունմուշ տըր ։ Պինաէնալէյհ բրէնս Ալէքսանտրըն Րուսիա տէվլէթի նազարընտա Պուլկար միլլէթինին ինթիխապքէրտէսի օլուպ Եվրոբա Թարաֆընտան Թաստիգ օլունտուղունը, վէ միւշարիլէյհէն միւթէվէֆֆա իմբէրաթօր իլէ ումում Րուսիանըն Թէվէճճիւհինէ մազհար պուլունտուղընը իլանա լիւզում կէօրիւլմիւշ տիւր ։

Բրէնս Ալէքսանտր Րուսիա իլէ Պուլկար գավմը պէյնինտէ վասըթաի իթթիհատ տըր ։ Բրէնսին հըսսիյաթը ալիյէսինէ իմբէրաթօր հազրէթլէրինին էմնիյէթի պէր քեմալ տըր ։

Բրէնսին՝ Պուլկար միլլէթինէ Թարիգի Թէրագգիաէ բէհպէր օլմագ իւզրէ գապուլ իթտիկի վազիֆէյի Թէմամէն իյֆա իտէճէկինէ իմբէրաթօր չիւպհէ իթմէզ ։ Պու վազիֆէ իսէ բրէնս իլէ Պուլկար գավմընըն իթթիհատընը Թէմամըյլա հասըլ իտէպիլիր ։

Բրէնս՝ ահվալը հազըրէտէ վազիֆէսինի իյֆա իտէմէյէճէկինի պէեան էյլէմիշ իսէ տէ, Պուլկարիսթանըն իսթիգլալը իչիւն պիր մուխաթարաի սահիհէ կէօրմէսիյլէ պիր Թէճրիպէի միւթէէսսիֆէ իւզէրինէ պու էֆքեարը իլան իթտիկինէ, վէ վազիֆէսինի վիւճտանը իգթիզասընճա իճրա իլէ իգպալ վէ իտպարը քէնտիսինէ Թէվտի օլունան պիր գավմըն սաատէթը հալինէ մուվաֆֆագիյէթը քեավիլէ իլէ սայ վէ ղայրէթ իթմէք իչիւն էլզէմ օլան մէզունիյէթի իսթիհսալ իթմէք զըմնընտա Պուլկար միլլէթինէ միւրաճաաթ էյլէտիկինէ Րուսիա տէվլէթի գանի օլմուշ տըր ։

Պուլկարլըլարըն ինթիխապ իթթիգլէրի բրէնսին սէօզլէրինէ էմնիյէթլէ պիր գաչ էրպապը ֆէսատըն իղֆալաթընա գաբըլմայըպ բրէնս իլէ միւթթահըտ գալմալարը Րուսիա Թարաֆընտան խալիսանէ արզու օլունուր ։

—

Ֆիկէ-Ա․ը․ն պէյանընա կէօրէ, Պուլկարիսթան բրէնսի Թարաֆընտան իքի գըթա գարարնամէ նէշր օլունուպ, պիրինճի գարարնամէ իգթիզասընճա, հարէքէթը սէրբէստանէտէ պուլունանլար՝ մէճլիսի հարպտա մուհաքէմէ օլունուպ իտամ ճէզասընա վէ եախօտ նէֆայէթէ պիր այ զարֆընտա հիւքմ օլունաճագլար իմիշ ։ Իքինճի գարարնամէ մուճիպինճէ Պուլկարիսթանտա սէրպէսթիի մաթպուաթ լաղվ օլունմուշ տըր ։

ՄՈՒՀԱՔԷՄԷ

—

Գունտան 5—6 այ մուգատտէմ Իզմիր հէվալիսինտէ Գարաթաշ նամ մահալտէ Էրմէնիլէր իլէ Իսլամ էհալիսի միյանընտա պէօյլէք պիր գավկա վուգու պուլարագ, հաթթա պու գավկատա պազը քիմսէլէրին գաթլ օլունուպ եարալանմըշ օլտուգլարը օ վագըթ կազէթալարտա իլան օլունմուշ իտի ։

Պու գավկատա զըմէտխալ օլանլար Իզմիրտէ մուհաքէմէ իտիլիպ, պու մուհաքէմէ օրաճա քէսպը էհէմմիյէթ իթտիկի կիպի, միւթթէհիմլէր միյանընտա պուլունան Մալագ Սարգիսէ միլլէթիմիզ ավօգաթլարընտան մէշհուր Գէորգ Պուլլի Էֆ. իճրաի վէքալէթ իթմէքտէ վէ մուհաքէմէ կիւնլէրի մահքէմէտէ իսթիմա իչիւն բէք չօգ էհալի հազըր պուլունմագտա իմիշ ։

Իզմիր մուխպիրիմիզ՝ մումայլէյհ Գէորգ Պուլլի էֆէնտինին Մալագ Սարգիս լէհինտէ օլարագ մահքէմէտէ շիֆահէն իրատ իթտիկի վէ մուախխէրէն գալէմէ ալտըղը միւտաֆաանամէյի պու հէֆթա Թարաֆըմըզա իրսալ իթմիշ օլմագլա, միւթալէասը ֆայիտէտէն խալի օլմայաճաղը միւլահազասընա մէպնի, էվրագը մէզքիւրէ այնէն զիրտէ տէրճ օլունմուշ տըր ։

Մահքէմէի ալիյէնին ատալէթինտէն օլ տէրէճէ էմինիմ քի, էկէր գապիլ օլսա իտի միւվէքքիլիմ Մալագ Սարգիսին միւտաֆաասը իչիւն սէօզ սէօյլէմէք պիլէ իսթէմէզտիմ ։ Լաքին մատամ քի միւթթէհիմլէր Թարաֆընտան պիր ավօգաթ նասպը իլէ միւտաֆաա օլունմասը միւթթէհիմին հուգուգու Թապիիյէ վէ գանունիյէսինտէն պուլունմուշ տըր, սէօզիմի սաատէ հասր իլէ պիր գաչ իթիրազ իթմէյէ մէճպուրըմ ։

Պիր ատէմին գաթլ օլունմասընա աճըմամագ էլիմիզտէն կէլմէզ ․ գաթիլին միւսթահագ օլտուղու միւճազաթլա ճէզա օլունմասը վիճտանը ամմէյի իսքեաթ իտէճէյի շիւպհէսիզ տիր, լաքին գաթիլին միւճազաթ կէօրմէսինտէն զիատէ պիր մասումուն վիգայէի հուգուգու մաթլուպ վէ միւլթէզէմ տիր ․ Պընաէն ալէյհ մէյտանտա պիր գաթլ մէսէլէսի վար տէյու րասթ կէլէնին իթհամը՝ գանունա, վիճտանա, ատալէթէ Թէվաֆուգ իտէմէզ ։

Թահգիգաթը վագըատան անլաշըլտըղը վէճհ իլէ, 9 Թէշրինի Էվվէլ 1296 բազար կիւնիւ ալաթուրգա սաաթ օն պիր պուչուգ րատտէլէրինտէ Իզմիրէ մուզաֆ Գարաթաշ նամ մահալտէ մուվէքքիլիմ Մալագ Սարգիսին գահվէխանէսինտէ մագթուլ Մէհմէտ Ալի վէ մէճրուհ Րաշիտ վէ Մահմուտ էֆէնտիլէր եանլարընտա պուլունան Պէքիր վէ Քեամիլ վէ Թէվֆիգ էֆէնտի վէ Մաղնիսալը Իսմայիլ իլէ Սարգիս վէ Մկրտիչ վէ Մարտիրոս վէ Գույումճու Ֆաթուր վէ Եօրղանճը Ալվանը Սարգիս վէ Եօրղանճը Գէորգ մէյանէլէրինտէ պիր արպէտա զուհուր իտէր ․ պու արպէտա էսնասընտա միւվէքքիլիմ Մալագ Սարգիս գահվէխանէնին աշաղըսընտա հայվանաթա եէմ վէրմէքլէ մէշղուլ օլտուղու հալտէ, գահվէխանէնին էօնիւնտէ ասգագ օրթասընտա աթըլան Թիւֆէնկ սէտասընը իշիտիր իշիտմէզ քէյֆիյէթի անլամագ իւզէրէ հէման եօգարույա գօշար ․ պիչարէ Մէհմէտ Ալիյի մէճրուհէն եէրէ տիւշմիւշ օլտուղունու կէօրիւր վէ պունու միւթէաքիպ գույու պաշընտա իքինճի պիր միւնազաա զուհուր իթմիշ օլմասը իլէ գահվէխանէսինին էօնիւնտէքի եուգարը եէրտէ տուրուպ օն քիշիտէն միւթէճավիզ օլան պու էշխաս պէյնինտէքի միւնազաայը սէյր իտէր վէ հաթթա պունլարըն արասընտա պիր պըչագ պարլամասընը տախի կէօրիւր ․ իշթէ Մալագ Սարգիս իչիւն վագաա պունտան իպարէթ տիր ։

Շիմտի չահիտ սըֆաթընտա պուլունան պու ատէմին նէ սուրէթլէ միւթթէհիմլէրին սըրասընա գաթըլտըղը մուճիպի հայրէթ օլաճագ ճիհէթլէ, պունուն Թէտգիգաթընա կիրիշմէյէ հաճէթ մէօս իտիյօր ։

Պիզ Մալագ Սարգիսին իթհամնամէտէ խատաա վէ հիքայէ օլունտուղու վէճհ իլէ, պիր ճանի օլտուղունա ինանամայըզ ։ Նիչիւն ինանմատըղըմըզը մահքէմէյի ալիյիզէ արզ իտէճէք օլուրսագ մահքէմէի ալիյիզ տախի պունա ինանամայաճաղընա էմինիզ ։

Պիր քէրրէ Մալագ Սարգիսին ահվալը մազիյէսինի կէօզտէն կէչիրէլիմ ։ Պու ատէմին սիննի ալթմըշը Թէճավուզ իթմիշ տիր ․ նէ տէրէճէ էհլի ըրզ վէ նամուսլու պիր ատէմ օլտուղունու իսպաթ իթմէք իչիւն չուրասընը իխթար իտէլիմ քի, ալթմըշընտան սօնրա իլք տէֆա տըր քի պիր մահքէմէյի ճէզայիյէ հուզուրունա չըգըյօր ։ Մալագ Սարգիս էհլի ըրզ օլտուգտան պաշգա սաքին պիր ատէմ տիր վէ եիկիրմի իքի սէնէտէն պէրու Գարաթաշտա պիր գահվէխանէսի պուլունտուղու հալտէ պիր կէօնա ույղունսուզլուղու կէօրիւլմէմիշ վէ իշիտիլմէմիշ տիր ։ Պունուն իչիւն Գարաթաշ էհալիսի Մալագ Սարգիստէն մէմնուն տըր ։

Շիմտի Մալագ Սարգիս նիչիւն վէ նէ սուրէթլէ պու միւնազաայա տախիլ օլսուն, մատամ քի քէնտիսինտէ պու գապիլիյէթ եօգ տըր վէ խիլգաթընտա, Թապիյաթընտա օյլէ սիւքիւնէթ իլէ իխթիյարլըգ, իգթիտարսըզլըգ պուլունա մանի տիր ։

Ֆարզ իտէլիմ քի պու ատէմ տէ պու հալլէրտէ օլմասըն ․ աճապա Մալագ Սարգիսի իթհամ իտէն հէյէթի քիրամ տիւշիւնմէտիլէր մի քի ֆիլ ասըլ հէր պիր ճինայէթին էսպապը մուճիպէսի վար տըր եանի սայիգասըզ ճինայէթ օլամազ ․ Պու էսպապը մուճիպէ իսէ մահքէմէի ալիյիզին հէյէթը միւհթէրէմէսինէ զահիր մալում օլտուղու վէճհլէ, ճինայէթի իգա իթմէք իսթէյէն ատէմին հըրս ու Թամահընտան վէ եա ախզը սար վէ ինթիգամ կիպի աղրազը նէֆսանիյէսինտէն իպարէթ տիր ․ Մալագ Սարգիսի Թա մահքէմէյի ալիյիզ հուզուրունա գատար իհզար իտէպիլմէք իչիւն պու էսպապը մուճիպէտէն հիչ պիրի վար մը տըր տիյէ սուալէ մէճպուր օլույօրում ․ Պու կիպի էսպապը մուճիպէ օլմատըղը Թահգիգաթը վագըատան մա զիատէսին անլաշըլմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, խայըր ճէվապընը ալաճաղըմըզա չիւպհէմ եօգ տըր ։ Պու սէօզիմ օլ տէրէճէ սահիհ տիր քի կէրէք էվրագը նութգիյէտէ վէ կէրէք իթհամնամէտէ վէ կէրէքսէ ճէրեան իտէն Թահգիգաթ վէ մուհաքէմաթ էսնասընտա պէօյլէ պիր սաիգա վէ եա էսպապը մուճիպէյի իմա վէ եա Թելմիհ իտէճէք պիր քէլիմէ պիլէ իշիտիլմէտի ․ Հէմ նասըլ Մալագ Սարգիս պէօյլէ պիր արպէտէյէ տախիլ օլսուն քի սըֆաթը վէ մէնֆիի չախսիյէսի քէնտիսինի պէօյլէ չէյլէրտէն մէն իտէր ․ Հաթթա գահվէխանէսինտէ ատի պիր միւնազաանըն վուգուի պիլէ զարարընը մուճիպ օլուր ։ Հէլէ քէնտիսի պէօյլէ պիր միւնազաայա զիմէտխալ պուլունուր իսէ խանըմանը խարապ օլուր կիտէր ․ Իզահ գայտընտան վարէսթէ օլտուղու վէճհ իլէ Գարաթաշ կիպի գալաբալըգ պիր մահալտէ սօգագ օրթասընտա վուգու պուլան պիր նիզա մէսէլէսի վէ մէքթումթութուլաճագ հալլէրտէն տէկիլ տիր ․ պու էֆայըն ֆաիլլէրի քիմլէր օլտուղու զաթէն Գարաթաշ խալգը պէյնինտէ միւթէվաթիրէն մալում տիւր ։ Մալագ Սարգիսին պունլարտա զըմէտխալ օլմայըպ, պիլաքիս պուլունտուղու իսէ հէր քէս ինտինտէ միւսէլլէմ տիր ։ Հաթթա զապթիյատան Թանզիմ օլունուպ պու տաավայա միւթէալլիգ էվրագ Թագըմընտա պուլունան ժուրնալտա, Մալագ Սարգիս հագգընտա արզը չիւպհէ տախի իտիլէմէմիշ տիր ։ Հէլէ մագթուլ Մէհմէտ Ալինին վալիտէսի Թարաֆընտան 24 Թէշրինի սանի 1296 Թարիխի իլէ Թագտիմ օլունան վէ էվրագ Թագըմընտա մէվճուտ պուլունան իսթիտանամէտէ եազըլը իւզ քիշի Թուղրուլմուշ օլտուղունտան պահս իլէ շիքայէթ օլունտուգտան սօնրա, պու իշտէ Մալագ Սարգիսին մալումաթը օլտուղը ճիհէթլէ չահիտ մագամընտա ճէլպի իլէ իսթիմա օլունմասը Թալէպ օլունմուշ տըր ․ Տէմէք օլույօր քի, վագըատան պիր գաչ կիւն սօնրա տախի Մալագ Սարգիստէն շիքայէթ իտէճէք պիր ֆէրտ աֆէրտէ պուլունմամըշ տըր ․ Շիմտի Մալագ Սարգիս ալէյհինէ պէօյլէ ագվիյաթ վէ իսնատաթէ գըլըմ օլունմասը իսէ միւճճէրրէտ Մալագ Սարգիսին հալի եէսարընտան նէշաթ իթմիշ տիր ․ Պազըն սէրվէթ՝ պիր ֆէլաքէթ տիր տէնիլսէ սէզա տըր ։

Հագիգաթը հալ պու՛ք մէրքէզտէ իքէն պագալըմ տիւնքի կիւն իսթիմա օլունան Թէվֆիգ վէ Քեամիլ էֆէնտիլէրին մահքէմէի ալիյիզ հուզուրունտա վագը օլան իֆատէլէրինտէ Մալագ Սարգիսի իթհամ վէ Թէճրիմ իտէճէք պիր էմարէ վէ եա տէլիլ վա՞ր մը տըր ։

Շահիտ սըֆաթը իլէ իգամէ օլունան Թէվֆիգ էֆէնտինին իֆատէսինտէ զէքրէ գատար պիր էմարէ վէ եա տէլիլ կէօրմէյօրում ․ Հաթթա Մալագ Սարգիսին օրատա օլուպ օլմատըղընը ֆարգ իտէմէտիկինի վէ պուրասընը տիգգաթ իտէմէտիկինի տիւնքի կիւն մահքէմէի ալիյիզ հուզուրունտա պէյան իթտիկի կիպի, մուախխէրէն էլինտէ սիլահ պուլունտուղունու իտտիա իտիւպ, գամա մը իտի պըչագ մը իտի, պուրալարընը Թէֆրիգ իտէմէտիկինտէն պաշգա նէ չախս վէ նէ մատտէ Թաայինին իթմէկէ մուվաֆֆագ օլամատըղընտան գաթի նազար, Թահգիգաթը վագըատան Թէվֆիգ էֆէնտինին գամա չէքիփ մասանըն իւզէրինէ սաւրուլմուշ վէ հաթթա միւթթէհիմլէրտէն Եօրղանճը Սարգիսի ճէրհ իթտիկի իֆատէ վէ տէրմէյան օլունտուղունա նազարէն, պու իչտէ Թէվֆիգ էֆէնտինին տախի զիմէտխալ օլտուղու անլաշըլմըշ օլտուղունտան, պիթարաֆլըղընտա չիւպհէ հասըլ օլմուշ վէ արթըգ պիթթապի Թէվֆիգ էֆէնտիտէ չահիտ սըֆաթը օլամայաճաղը տէրքեար պուլունմուշ տըր ։ Հէլէ չահիտ սըֆաթը իլէ իգամէ օլունան Քեամիլ էֆէնտինին տիկէր մաղնունլար հագգընտա սէօյլէտիկի սէօզլէրինին տէրէճէի սըհհէթինի իշաար իթմէք՝ միւտաֆաա վէքիլի սըֆաթը

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

(Շարունակութիւն թիւ 1140)

ՃԱՌ

ԱՐՏԱՍԱՆԵԱԼ Ի ՍԷՆ-Թ-ԱԼՊԷՆ
ՊԷՌՎԻԼԱՑ
Ի ԴԱՂԻԱԿԱՆ ԴԱՄԱՐՃԱԿԻՆ
Ի 27 Օգոստոսի 1818

—

ՆԵՐԲՈՂ Ի ՌՕԼԷՆ

—

«Nocturnâ versate manu, ver-«sate diurnâ» : HORAT.

«Բնութիւն սկսանի զմարդ, և «կրթութիւն յարդարէ զնա կատարեալ»։ Ռօլէն ։

Բնութիւնը սկիզբն կուտայ մարդկան և կրթութիւնը կը կատարելագործէ զայն ։ կրթութեամբ՝ կարողութիւնք նորա տաղանդ կը լինին, կրթութեամբ յօժարութիւնք նորա առաքինութիւն ։ Նա՛ դարուց ՚ի դարս կը մշտնջենաւորէ գիտնական աւանդութեամբք իմաստութեան դասեր ։ Ըստ այսմ՝ ՚ի հնումն կը տեսանեմք զի կրթութիւնը տիրապէս զբաղելու դրդուած է զիմաստասէրս և զօրէնսդիրս ։ Լիկուրգոս Նորա իշխանութեան վերայ կը հիմնէ իւր ժողովրդեան օրէնները ։ Պղատոն իւր խորհած օրէնսդրութիւնները ։ կատոն՝ անդամ աւագաց և հայր ժողովրդեան՝ ուսուցչական պաշտամամբք կը փառաւորէ հիւպատոսական ծիրանին ։ Եւ յիրաւի՛, եթէ գոյ արուեստ մի արժանի մեծարանաց իմաստնոց՝ սա ինքն կրթութիւնն է, որ նպատակ ընտրած է իւրեան մարդոյն կատարելութիւնը ։ Արուեստ մի, որոյ այնքա՛ն մեծ է նպատակն՝ որչափ զի անբաւ են նորա մանրամասնութիւնքը ․ այնչա՛փ ազնիւ և պատուական՝ որչափ զի իւր պատուիրած խնամոցն, իւր օրինադրած պարտուցն ՚ի փոխադարձութիւն չընծայեր բնաւ սին և չողոմող համբաւ մը ․ այնքա՛ն նուրբ և փափուկ, որչափ զի պարտ է նմա յանդիմանել զճշմարտութիւն աչաց դեռ տկարաց, լուսաւորել զմիտս՝ առանց ուսուցանելոյ զկիրս, և հանդերձել զառաքինութեանն յաղթանակ՝ առանց այլայլելոյ զանդորր անմեղութիւն ։

Ռօլէն իւր վաստակօքը նպաստեց ուսուցման, ՚ի պատիւ ամբառնալով իւր ասպարէզն հանճարներով և առաքինութեամբք ։ Եւ առ ՚ի գովել զնա բա՛ւ է ասել զոր ինչ արար նա, բա՛ւ է ցուցանել թէ որպիսի ոք եղև նա ։ Օ՛ն և օ՛ն, ես չպիտի մեղանչեմ բնաւ յիշատակի իմաստոյ միոյ՝ շռայլելով նմա անպէտ գովեստներ ․ այլ յաճախակի պիտի խօսիմ իւր բարութեանը վերայ, և անշուշտ եմ՝ զի իւր ոգին ամենեւին չպիտի գժգոհի այս ներբողենիցս վերայ ։

—

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

—

Յետ անկման պետութեանն Արեւմտից, այն ինչ Եւրոպիոյ այս բարբարոս ցեղը կորոյս ՚ի Հռովմայեցւոց անտի ընկալեալ քաղաքակրթութիւնը, նախնեաց գրոց մէջ մնաց սակայն նորոգ քաղաքակրթութեան մը բողբոջը, որ ընդ երկար անարգութեան եկաց ։ Մարդկային մտաց յառաջխաղացութեանն ընդդէմ արգելք կը յարուցանէին հաստատութիւնք խժդժից ․ ժողովուրդն ՚ի սպասաւորել և եթ կեայր և աւագանին ՚ի պատերազմել ․ ուսմունք ՚ի վանս ամփոփեալ՝ յետ բազում դարուց անցանելոյ ծաւալեցան ՚ի կարգս ժողովրդեան ։ Այլ մինչ վերջապէս յետ ժամանակաց ինչ՝ փրկարար փոփոխութիւն մը մուծաւ յընկերական դասուն՝ ուսմունք սկիզբն առին վերընձիւղելու, և յայնժամ Համալսարանական դրութիւնն՝ անստոյգ ժամանակաց արդիւնք՝ կենդաղօգուտ ազդեցութիւն մը ներգործեց ժողովրդոց կրթութեան վերայ ։ Դաստիարակութիւնը կամ կրթութիւնն՝ որ յառաջն ըստ բախտի կառաջնորդէր՝ կանոնաւորապէս կերպացաւ ինմին, անկախութեան նորա ձգելով ազա հասեալ սերնդեան մէջ ազատական գաղափարներ, աւանդութիւնք հնութեան՝ տակաւ բազմանալով՝ փութացան անդրէն ծագել զլոյս, և մարդկեղէն բանականութիւնն՝ տակաւ ազատեցաւ ի կապիցն, որ ընդ այնչափ ժամանակս սորուկ կացուցած էին զայն ։

Սնեալ յայսմ նշանաւոր դպրոցի՝ Ռօլէն՝ ի վարդապետութեանց Ժերսօնի և Հերսանայ քաղած էր ուսմանց անարատ դասերը, և հնութեան այն սէրն, որ ոչ ա՛յլ ինչ է՝ բայց եթէ սէր ճշմարիտ գեղեցկին ՚ի բարոյականի և յարուեստս ։ Ժառանգ էր նա նոցա պաշտամանցը և ժառանգեց նաև նոցա յաջողութիւնը ․ փրկագործ նորոգութիւնք և իմաստուն նորաձեւութիւնք նշանակք են իւրոյ ասպարիզին ։ Արհամարհութիւն մի եկաւ յանկարծ յընդհատել զընթացս վաստակոց նորա և խաղաղութեան մարդն հրաժարեցաւ անմռունչ և թերևս ոչ անվիշտ ի գործելոյ զբարիս, այլ զօրէ գիտելով օգտակար յարդարել զիւր առանձնութիւնն՝ իւր երկարժամանակեայ դաստիարակութեան հասուն պտուղները կտակեց հասարակաց կրթութեան, և ըստ այսմ՝ լուսաւորեց իբրև գրագէտ զայնոսիկ, որոց չէր մարթ իւրեան առաջնորդել որպէս ուսուցիչ ։

Պ. Ռօլէն, իւր Յաղագս ուսմանց ճառին մէջ՝ երբէք չէ մտաբերած երեւելի իմաստասիրի միոյ յաւակնութեամբ նորագոյն հիմանց վերայ հաստատել անդրէն զկրթութիւն ․ այլ նկրտած է միայն ի մի հաւաքել զաւանդութիւնս նախագործեալ խոհեմութեանց ։ Բայց սակայն Ռուսոյի պէս խիզախ ազատութեամբ՝ իւր մտօքը չընթացաւ յաղբիւր անդր մեր կրթական հաստատութեանց՝ առ ի տալ նըմին նոր ուղղութիւն մը վսեմութեամբ իւրոյ հանճարոյն ․ միապէս կը խորշի նա անցելոյն այն մտահաճութենէն, որ բանականութեան իրաւանց կը փոխանակէր սովորութեան իրաւունքը, և ամէն կը հաշուէր փոխանակ նոցա արդիւնքներն ու յոլովութիւններն հաշուելու ։ Ռուսոյ՝ յանդուգն ընթացիւք՝ սկզբանց հետազօտութիւնն յառաջ ևս մղած է, բայց վիսաբար և երեւակայութեան զօրութեամբ զեղծեալ է երբեմն ճշմարտութեամբ ։

Ի հակառակէն՝ Ռօլէն առաւել զգոյշ եղած է ․ գկայ առնելով ընդ առաջ իւրոյ նպատակին, և չունի վտանգ մը զայն անցանելոյ ․ Թերևս ասեն թէ Ռօլէն ծանօթ ճշմարտութիւններ կուսուցանէ, այո՛, այլ պէտք է յաւելուլ սմա թէ բազմաւորագոյն կը յարդարէ զայնոսիկ ։

(Շարունակելի)

Թարգ․
Յ. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ

իլէ ըէֆիգլէրիմ պուլունան էֆէնտիլէրին տիրաճէթինէ մուհավվէլ օլուպ, Մալաք Սարգիս հագգընտա սէօյլէտիկի սէօզլէրէ կէլինճէ պունլարտա օ գատար մուպայէնէթ վար տըր քի, իֆատէի վագըասը Մալաք Սարգիս հագգընտա չահատէթտէն մատուտ օլամազ, զիրա Մալաք Սարգիսին էլինտէ սիյահ օլուպ օմմատըղընը պիլէմէտիկինի, վէ հաթթա միւնազաա պաշլանտըղընտա Մալաք Սարգիսին օրատա մէվճուտ պուլունուպ պուլունմատըղընը պիլմէտիկինի սէօյլէտիքտէն սօնրա, իւք իֆատէսինտէ էրմէնիլէր օն քիշիտէն իպարէթ օլտուղունու սէօյլէտիկի հալտէ, միւախխէրէն մահքէմէի ալինիզ հուզուրունտա պէշ ալթը քիշի իտիլէր տէմէսի, վէ Մալաք Սարգիսի պիթթապի թէշխիս վէ մատտէյի Թաճին իտէմէմէսի-վէ հաթթա Թիւֆէնկի էնտախթ իտէն էրմէնի՝ սարըպըյըգլը վէ օրթա պօյլու օլտուղունու իֆատէ իթտիկի հալտէ, մահքէմէի ալինիզին հուզուրունտա պուլունան միւթթէհիմլէրտէն պըըգըգլը պիր տէլիգանլը իչիւն, Թիւֆէնկի էնտախթ իտէն պու տուր տէմէսի կիւպի ըէկտիկէրինի միւնազըզ օլան իֆատէլէրին հիչ պիր վագըթ չաըանը գապուլ օլամայաճաղը տէրքեար տըր, Պունլարտա գաթինազար, գույու պաշընտա զուհուր իտէն իքինճի տըպէտատա չահիտ էֆէնտինին օթուզ ատըմ ուզագտա օլտուղունու եւնէ քէնտիսի իֆատէ իթտիկի հալտէ, կէօյա օլ ճիւմի ղաֆիրին իչինտէ պուլունան պու իխթիյար Մալաք Սարգիսին էլինտէ գամա մը իտի պըչագ մը իտի պիլէմէտիկի պիր ալէթի գաթիանըն սիյահ գապզէլի օլտուղունու սէօյլէմէսի իֆատէսինին պիւթիւն պիւթիւն ճէրհ վէ սուգութինի իճապ իթտիրէն հալլէրտէն օլտուղը մէվատը միւսէլլէմէտէն տիր, Շուրասը ճաի տըգգաթ տըր քի Թըշըրինի սանի գարփընտա եանի գըշ մէվսիմինտէ աքշամ էզանընտան սօնրա վէ պիր ճիւմի ղաֆիր իչինտէ պիր իխթիարըն Թութմագտա իտի տէտիկի վէ պըչագ վէ եա գամա օլտուղունու ֆարգ իտէմէտիկի պիր ալէթը գաթիանըն սիյահ գապզէլի օլտուղունը նա՞սըլ կէօրիւյոր. էզ ճիւմլէ քի, գապզէ ավուճ իչինտէ Թութուլուր, Արթըգ պուրալարըն Թէմեիզ վէ Թէֆրիգինի մահքէմէի ալինիզին հէյէթը միւհթէրէմէսինին նազարը տըգգաթընա արզ իտէր, վէ պու եօլտա պիր իֆատէ իլէ պիր քիմսէնին Թէճրիմի գապիլ օլամայաճաղընը տախի իլավէի մազալ իտէրիմ,

Արզ ու պէեանտէն վարեսթէ օլտուղու վէճհ իլէ Մէճէլլէի ճէլիլէնին 1697 ինճի մատտէսի մուճիպինճէ մախսուսըն խիլաֆընա իգամէ օլունան պէյինէ մագպուլ օլամայաճաղը կիւպի, չահիտլէր՝ մէչհուտըն պիհի պիզզաթ մուայեէնէ իթմիշ օլսալ տա օլ վէճհլէ հուզուրըը մահքէմէտէ Թային իթմէսի վէ չահատէթին տավայա մուվաֆագաթ վէ մութապագաթը՝ Մէճէլլէի ճէլիլէնին ճիւմլէի ահքեամընտան տըր, Քեամիլ էֆէնտինին իֆատէսի իսէ պու չէրաիթտէն վարեսթէ տիր,

Պիր տէ իթհամը Թէէեիտ իթմէք իչիւն էսամիսի չահիտ բուսուլաարնտա գայտ օլունան իքի քիշիտէն քեօմիւրճի Նուսուֆ տիւն մահքէմէի ալինիզին հուզուրընա կէլտի վէ պու իչտէն ասլա խապէրի օլմատըղընը մա էլ եէմին պէեան իթտի, Իթհամը Թէէեիտ իչիւն իսմի զիքր օլունան տիկէր կէմիճի Ահմէտ իսէ, ասլա մահքէմէ հուզուրունա կէթիրիլէմէտի,

Մալաք Սարգիսին սուրէթի տէրտէսթինի տէ տէրխաթըը իտէրսէք, պէրաէթինէ գանաաթ հասըլ օլուր, զիրա քէնտի քէնտիլէրինի միւճրիմ ատտ իտէնլէր պիթթապ խիւֆիէա վէ եա ֆիրար իթտիքլէրի հալտէ, Մալաք Սարգիս վագաա ագշամըը պիլէ գահվէխանէսինտէն պիր գատէմ այըրլմամըշ, վէ զապթիյէ չավուշը իլէ միւքաալէմէ իթմիշ օլտուղու կիւպի, էրթէսի իւչ կիւն սօնրա մուաթանիթ էֆէնտի Թարաֆընտան ճէլպ միւզաքքէրէսի կէօնտէրիլտիքտէ կէլմէյէ միւսարաաթ իթմիշ տիր,

Միւտտաիի չախսի վէքիլի Րիֆաթ էֆէնտինին չիմտի պէեան իթտիկի տէլիլլէրի տէ պիր քէրրէ նազարը Թէտգիգտէն կէչիրէլիմ, Պու տէլիլլէրի պունտան հէնուզ եարըմ սաաթ էվվէլ արզ իթտիկի ճիհէթլէ խամթըըլարտան չըգմամըշ տըր, Րիֆաթ էֆէնտի պիր քէրրէ հիչ պիր չահիտին իֆատէսինտէ, միւվէքքիլիմ ալէյհինէ պիր էմարէ վէ տէլիլ պուլամամըշ, հալթթա տիկէր իւչ միւթթէհիմ Տիգրանըն Նորկանճը Սարգիս վէ Օհաննէսին իթհամընը Թէէեիտ իթմէք իւզրէ, միւվէքքիլիմ Մալաք Սարգիսին իֆատէսինտէն իսթիֆատէ իթմէք իսթէօր, զիրա ֆիլհագիգա միւվէքքիլիմտէն պաշգա չահիտ սըֆաթընտա օլաճագ պիր քիմսէնէ պուլամայօր, Պիր ատէմին լիսանը եանըլաճագ օլուրսա հագիգաթը սէօյլէր, Րիֆաթ էֆէնտի տէ պու սուրէթլէ պէեանը հագիգաթ իթտիյինտէն տօլայը քէնտիսինէ Թէշէքքիւր իտէրիմ,

Անճագ Մալաք Սարգիս ալէյհինէ տէլիլ գըլը իթտիկի պիր չէյ վար իսէ, օ տա՝ տիւնքի կիւն կէօյա Թարաֆըը րիյասէթի պէհի ճէլբինտէն Տիգրան գահվէխանէտէ մի իտի տէյիլ մի իտի տէյու Մալաք Սարգիսէ սիւվալ պույրուլտուգտա, գահվէխանէմտէ կէօրմէտիմ ճէվապընը վէրմէսինտէն, Մալաք Սարգիսին օրատա պուլունտուղունու իսթիտլալ իթմէսի իմիշ, Մալաք Սարգիս սապահտան ագշամա գատար պաշգա եէրտէ իշիմ ճէվապընը վէրմէմիշ տիր քի, Րիֆաթ էֆէնտի պէօյլէ պիր չէյ իսթիտլալ պույուրսուն,

Մալաք Սարգիս հայվանաթա եէմ վէրմէք վէ եալը քէնարընտա պուլունան Թաշլարը տիզմէք իւզրէ եարըմ սաաթ գատար աշաղըտա իտիմ, պու էմնատէ արպէտա վուգու պուլտու ճէվապընը վէրմիշ իտի, Տիգրանը օրատա կէօրմէտիմ տէմէսի իսէ՝ պու եարըմ սաաթ էվվէլ վէ եա սօնրա գահվէխանէտէ կէչիրտիկի վագըթա մատրուֆ տըր, սէօզտէ նէ մուպայէնէթ կէօրիւյօր անլաեամայօրում, աճապա գահվէխանէտէ պուլունտուղու միւտտէթճէ Մալաք Սարգիսին Տիգրանը կէօրմէտիմ տէմէսինտէ, մուճիպի մէսուլիյէթ օլաճագ պիր չէյ վա՞ր մը տըր, վէ պու կիւպի վահի վէ պիեասա պիր իթիրազ՝ տէլայիլտէն մատտուտ օլապիլի՞ր մի, էյպէթթէ օլամազ.

Շիմտի պու ահվալտէն Մալաք Սարգիսին ալէյհինէ պիր էմարէ պիլէ կէօրիւլէմէտիկի հալտէ, պունուն պէրաէթի զիմմէթինէ նասըլ իթթիհամ իթմէյէլիմ, վէ պու ատէմին սէհվէն միւթթէհիմլէր արասընտա գաթըլմըչ օլտուղունա նա՞սըլ ինանմայալըմ, էֆէնտիլէ՞ր, տէրխաթըը պույուրուրսունուզ քի տիւնքի կիւն Մալաք Սարգիսին իֆատէսինտէն կիւզէլ պիր չահատէթ իչիտիլէմէտի. չահիտ սըֆաթը իլէ ճէլպ օլունմասը լազըմ կէլէն պիր պիչարէնին միւթթէհիմ սըֆաթը իլէ մահքէմէի ալինիզին հուզուրունա կէլմէսինէ ինսաֆընըզ գաիլ օ՞լուր մը,

Պէրի իւզ զիմմէ վէ նամուսլու պիր ատէմ իչիւն միւթթէհիմ սըֆաթը իլէ պիր մահքէմէի ճինաիէթ հուզուրունա կիթիրիլմէսինտէն պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ օլամազ, Մալաք Սարգիս ֆամիլեասըընը Թէլաշը տիւշիրտիկինը կէօրսէնիզ, ըըգգաթըընըզ Թէհէեիւճ իտէր վէ պունլարըն հալինէ աճըրսընըզ, Պէրի իւզ զիմմէ պիր ատէմին մահքիւմիյէթի իսէ էրպապը նամուս վէ իսթիգամէթտէն օլանլարըն ճիւմլէսի իչիւն մէլեալիյէթի մուճիպ օլուր:

Արթըգ Թաթվիլի մազալ՝ իլզում կէօրմէմ, զիրա հէյէթը միւհթէրէմէնիզ էլպէթթէ քէնտի վիճտանընը իսքեաթ իտէճէք սուրէթտէ պիր գարար վէրէճէք տիր, վէ պու եօլտա վէրէճէյի հիւքմէ ատալէթը Օսմանիյէ պու մասումինի իհեա իտէճէկինտէ ճիւմլէնին իթթիգատը պէր քէմալ տըր,

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Տիւնքի Նիւսխէմիզտէ վատ իթտիկիմիզ վէճհ իլէ, տիւնքի կիւն Գալաթա խորհրդարանընտա իճթիմա իտէն Միլլէթ մէճլիսի ումումիսի՝ էսամիսի զիրտէ մուհարրէր օլան եէնի Երեսփոխանլարըն ինթիխապընը Թաստիգ իթմիշ տիր.

Հիսար վէ Պոյաճը–քէօյ
Կիւլպէնկեան Սինէքերիմ էֆէնտի
Խուրնէ
Պարընեան Յակոբ էֆէնտի
Գարաքէօմիւք վէ Սամաթիա
Փանոսեան Կարապետ էֆէնտի
Թորոսեան Յովհաննէս »
Խասքէօյ
Պուլկուրեան Ռուբէն էֆէնտի
Թադէոսեան Ռէգէոս »
Գուզկունճուգ վէ Իճատիյէ
Ներսէսեան Գրիգոր էֆէնտի
Մէզպուրեան Մկրտիչ »
Պէշիքթաշ
Քէրէսթէճեան Յովհաննէս էֆ.
Պապիկեան Վարդան »
Պէյօղլու
Օրմանեան Վիչէն էֆէնտի
Հովեան Ղազար »
Էքսէլճեան Տէլեմաք »
Պէկեան Յարութիւն »
Պօյաճեան Նշան »
Նորատունկեան Յարութիւն »
Երղում
Աշնաւուրեան Սերոբէ էֆէնտի
Օրթաքէօյ
Ճանըրմեան Մկրտիչ էֆէնտի
Եէնի–Գաբու
Գաբամաճեան Լևոն պէյ
Թօփ–Գաբու
Հիւնքեարպէյէնտէն. Տօք. Կոպէրնիկ
Գումգաբու վէ Գումգաբու տիշարըսը
Սուրէնեան Աւետիս էֆ.
Տօքթ. Թիրեաքեան »
Հիւնքեարպէյէնտէն. Տիգրան »
Իւսկ. Եէնի Մահալլէ
Հաճեան Յակոբ էֆ.
Պալատ
Բարաղամեան Տիգրան էֆէնտի
Ղազարոսեան Սահակ »
Կիւմիւշեան Մկրտիչ »
Գատը քէօյ
Յովակիմեան Գառնիկ էֆ.
Հազարեան Կարապետ »

Խասմիսի պունտան ագտէմ կազէթամըզտա նէշր օլունան 6 րուհանի երեսփոխանլարըն ինթիխապը տախի մէճլիսի ումումինին տինքի ինթիխապընտա Թաստիգ օլունմուշ տըր,

Իշպու Թաստիգ մուամէլաթընտան սօնրա ազատէն Պէշիրեան Ալիքսան էֆէնտի մէճլիսին նիզամնամէի տախիլիսի հագգընտա աթիտէքի Թաատիլնամէյի գըրաաթ իթմիշ տիր,

Մեծ. Ատենապետ էֆէնտի,

Ազգ. ժողովոյ ներքին կանոնադրութեան համար եօթներորդ յօդուածը ճանապարհորդութեան և հիւանդութեան պատճառաւ երեսփոխանաց բացակայութիւնը օրինաւոր կը համարի ժամանակ պայման անուանելով. բայց այդ բացակայութեան սահման մը դրած չըլլալուն, խիստ կարեւոր կը համարիմ նոյն յօդուածը բարեփոխել յետագայ եղանակաւ, վասն զի ինչ օգուտ կրնայ քաղել Ազգն ու ժողովս այն երեսփոխաններէն որոնք հիւանդութեան կամ ճանապարհորդութեան պատճառաւ ամիսներով և մինչև իսկ տարիներով բացակայ գտնուելով չի պիտի կարենան ժողովոյս աշխատութեանցը գործակցիլ. ուստի կառաջարկեմ բարեփոխել նոյն յօդուածն այսպէս։

Բացակայութիւն ճանապարհորդութեան պատճառաւ

1. Ներելի է բացակայ գտնուիլ այն երեսփոխանաց որք ազգային պաշտօնիւ և առժամանակեայ կերպիւ կը ճանապարհորդեն.
2. Ներելի է բացակայ գտնուիլ մինչև Վեց ամիս այն երեսփոխանաց որք ժողովոյն մէջ պաշտօն ունին։
3. Ներելի է բացակայ գտնուիլ մինչև Երեք ամիս այն երեսփոխանաց որք անձնական գործով կը ճանապարհորդեն.

Բացակայութիւն հիւանդութեան պատճառաւ

1. Ներելի է բացակայ գտնուիլ մինչև Վեց ամիս այն երեսփոխանաց որք ժողովոյն մէջ պաշտօն ունին։
2° Ներելի է բացակայ գտնուիլ մինչև Երեք ամիս այն երեսփոխանաց որք ժողովոյս մէջ պաշտօն չունենալով սոսկ երեսփոխան են։
3° Ճանապարհորդութեան և հիւանդութեան պատճառաւ բացակայ գտնուող պաշտօնաւոր երեսփոխաններուն բացակայութիւնը եթէ Վեց ամիսը անցնի պաշտօնէն կը դադրի, եթէ Երեք ամիսը՝ երեսփոխանութիւննին և անոնց տեղ նորեր կընտրուին։

Թաղին մէջ հրդեհ, և տանը մէջ հիւանդ պատահելոց.

1° Թաղին մէջ հրդեհ, և տանը մէջ հիւանդ պատահած երեսփոխանաց բացակայութիւնը սովորական օրինաց տրամադրութեան ներքեւ ըլլայ, այսինքն չորրորդ բացակայութեամբ հրաժարեալ համարուի.

Արդ կաղաչեմ Երեսփոխան Տեարց որ լաւ իմաստասիրեն սոյն բարեփոխութեան կարեւորութիւնը որ չատ անգամ երեսփոխանաց ներքին կանոնագրութեանն համար եօթներորդ յօդուածին շնորհիւ իւր վայելած այն անսահման բացակայութեան պատճառաւը վնասուած է ազգը և ժողովս, և կանոնադրութեան այդ յօդուածին անորոշ վիճակն ալ ճշդած պիտի ըլլանք այսու բարեփոխութեամբ որ մեծ թերութեան մէջ է.

Յայտնելով այն ակնածական յարգանքս զորս ունիմ առ պատկառելի Ազգային ժողովս.

1881 մայիս 7 Ազգ. Երեսփոխան
Ալէքսան Պէշէր

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Տախիլիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի մէքթուպճուսու Բաղիպ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ րիւթպէի ուլա սընֆը էվվէլի,

Տիարպէքիր վիլայէթի ատլիյէ միւֆէթթիշլիյի՝ Մուսուլ վիլայէթի ատլիյէ միւֆէթթիշի սապըգ Նիյազի էֆէնտիյէ,

Լազքիյէ մահքէմէի իսթինաֆիյէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիյի՝ Սիւրիա մահքէմէի իսթինաֆիյէսի միւտտաիի ումումիլիյի գալէմի պաշ քեաթիպի սապըգ Մէհմէտ Ալի էֆէնտիյէ,

Սիվազ վիլայէթի աշար վէ աղնամ նէզարէթի՝ Խազնէի խասսա միւպաշարաթ մէմուրու սապըգ Ալի էֆէնտիյէ,

Ատանա վիլայէթի աշար վէ աղնամ նէզարէթի՝ Հաճըն գայմագամը սապըգ Պահրի պէյէ,

Մանասթըր վիլայէթի աշար վէ աղնամ նէզարէթի՝ Գոսովա վիլայէթի աշար վէ աղնամ նազըրը սապըգ Եուսուֆ Զըյաէտտին էֆէնտիյէ,

Գոսովա վիլայէթի աշար վէ աղնամ նէզարէթի մէֆսուխ հէյէթը Թէֆթիշիյէ մալիյէ միւֆէթթիշլէրինտէն Նէճիպ պէյէ Թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր,

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Սըրպիսթան չըմէնտըֆէրլէրի ինշաաթը իչիւն Սըրպ հիւքիւմէթիյլէ Մ. Պաթօ պէյնինտէ ագտ օլունան մուգավէլէնամէ՝ մուգատտէմա հիւքիւմէթը Սէնիյէ իլէ Աւստրիա հիւքիւմէթի պէյ-

ԹԻԽՃԱՐԻՅԷ

ՏԽԱՆԱԹ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՅԱԹ	Լ. Օ.
ԶԷԽԱՅԻՐ			
Պուղտայ սէրթ, Ազօֆ Լիպրա 57/60	քիլէ	24-28	100
» սէրթ Րումէլի Լիպրա 56/58	»	22.25-	»
» եըմըշագ Թունա Լիպրա 56/59	»	25.50-29.50	»
» » Րումէլի Լիպրա 55/60	»	24-29.	»
Մըսըր պուղտայը	»		»
» » Թունա	»	13-14.	»
» » Բօթի, Օրտու	»	13.50	»
» » Րումէլի	»	13.	»
Արփա Թունա	»	12-12.50	»
» Րումէլի	»	12.50-	»
Նօհուտ	»	–	»
Չավտար	»	–	»
ՏԱԳԻԳ			
Եէրլի ունու	չուվալը	103-112	»
Օտեսսա ունու 1 ինճի ճինս	»	135-138	»
» » 2 ինճի ճինս	»	125-128	»
» » 3 վէ 4 ինճի ճինս	»	95-115	»
Ալա 1 ինճի ճինս	»	–	»
» 2 վէ 3 ինճի ճինս	»	–	»
ՕԴՂԱ ՄԱԼԸ			
«Գոհճէ Րիօ 1 ինճի ճինս	100 օգգասը	900-950	»
» 2 ինճի ճինս	»	800-850	»
» 3 ինճի ճինս	»	700-750	»
Եէքէր Հօլանտա վէ Թրիէսթէ	գանթարը	212-220	103
Ն «Ֆրանսըզ քէլլէ, 5 քիլօկ.	»	250-	100
» քէլլէ 3 վէ 2.50	»	255-	»

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՅԱԹ	Լ. Օ.
Պէնդէր	օգգասը	8-8.75	104
Չէլիք Պէնկալա	»	110-120	100
» Մատրաս	»	45-60	»
Բեմբէլ Ամէրիգա	սանտըգ	43-44	»
Մօմ Սթարմաչէթ 6 1/2-7 քիլօկր.	»	38-43	»
» » 11-11.70 »	»	82-92	»
Գալայ Ինկիլիզ	2 սանտըգ	200-205	107
Չայ Գոնկօ	օգգա	20-	105
» Փէգօ	»	40-105	»
Բիբէր Ճէնովա	չուվալ	35-36.50ֆ.	»
» Ինկիլիզ	»	145-148	100
Իւպէրթօ	21-22 օգ.	100	»
Րօմ Ինկիլիզ	9-10 կալ.	100	»
» Թրիէսթէ	17. »	100	»
Սադ եաղը Սիպէրիա	օգգա	13.50-14	105
Զէյթին եաղը	»	7.25-	»
Գույրուգ եաղը Մօսգօֆ	»	8-8.50	»
Խավեար սիյահ	»	35-45	120
ՄԱՏԷՆ			
Գուրշուն Ինկիլիզ	օգգա	12-12.50	100
Չինկօ	100 օգգասը	80- ֆր.	
Գալայ	գանթար	680-	»
Գազըլլըն	օգգա	3-3.25	100
Թենեքէ	2 սանտըգ	175-180	100
Գարֆիլյա	50 քիլօկր.	65-70	»
Ճամ	սանտըգ	12-12.50ֆ.	
Չէլիք Թրիէսթէ 0—00	»	132-136	»
Տէմիր չըպուգ	գանթար	47-	»
» եարիմա	»	49-	100
» Մօսգօֆ լամասը	»	82-	»
» մըխլըգ	»	85-90	»
» սաչ 2–14 է գատար	»	78-82	»
» չէնպէր	«	68-70	»
» համուր սաչը եուվարլագ	«	90-95	»
» Թէլ եուվարլագ 1/2—3/16	«	72-82	»

ԽՐԱՃԱԹ

ԷՄՎԱԼ	ՄԸԳՏԱՐ	ՖԻՅԱԹ	Օ. Լ.
Բամպագ Մըսըր	օգգասը	4.75-5	100
» Անատօլու	»	7-7.75	»
Եափաղը Գասապ պաչը	»	7.50-9.	»
» Անատօլու եըգանմըշ	»	6-6.50	»
Թիֆթիկ Անատօլու	»	22-24.	»
» Վան	»	15-17	»
Իփէք Աճէմ վէ Խօրասան	»	– ֆր.	»
Գօզա Պրուսա վէ սայիրէ	»	40-50	»
Տիրէ քէչի	8-12 բարչա	100-	105
Պալամուտ Անատօլու	օգգա	17-18	105
Ճէհրի Գայսէրի, Էնկիւրէ	»	7-8	100
Քէնէվիր Անատօլու	»	3.50-4	»
» Թօխումու	»	1.50-2	»
Աֆիօն	»	200-225	»
» Չիքինթի	»	80-110	»
Քէթէն Թօխումու	քիլէ	28-32	»
Սուսամ	օգգա	3-3.25	»
Անիսօն Սագըզ վէ Չէշմէ	»	5-	»
» Անատօլու	»	4-4.50	»
Քիմիօն	»	4.4 50	»
Ֆասուլիէ Թունա	100 օգգասը	110-130	»
» Թրապիզօն	» »	100-120	105
Զէյթին եաղը Միթիլլի, Այվալը	օգգասը	5-5.25	112
» » Կէմլէյիկ	»	5-	»
» » [illegible]	»	5.25-5.50	»
Սապուն Գանտիա	»	4.75	»
» Րէթիմօ	»	4.50	»
» Միտիլլի	»	3-3.50	»
[illegible]	»	11-50.12	100
Ֆընտըգ Թրապիզօն	գանթար	125-130	«
Ճէվիզ Անատօլու	օգգա	—	«
Ինճիր Իզմիր	գանթար	—	«
Գուրու իւզիւմ	»	–	«
Բէյնիր գաչէր Թունա	օգգա	7-8.	107
» » Օտէսսա	»	.–	«
Զէյթին Թրիլեա	»	2-2.50	«

Նինտէ միւնագըտ մուգավէլէնամէյէ մուխալիֆ օլտուղունտան տօլայը Պէլկրատ Օսմանլը սէֆիրինին Սըրպ հիւքիւմէթինէ պիր բրօթէսթօնամէ վէրմիշ օլտուղու Պէլկրատտան եազըլըյօր ։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Թիւրքիա իլէ Եունան արասընտա ագտ օլունան մուգավէլէնամէնին տիւնքի կիւն իմզալանաճաղը մէմուլ օլունմագտա իտի իսէ տէ, պու խուսուս վուգու պուլմայըպ, անճագ պու հաֆթա մէզքիւր մուգավէլէնամէնին իմզալանաճաղը իհթիմալտէն պաիտ օլմատըղընը, վէ պու մուգավէլէ այրըճա պիր ահտնամէ օլուպ, տէվլէթէյն միանընտա սայը կիւնիւ թէամիւ օլունան թաատիգնամէլէրէ թէալլիւգի պուլընմատըղընը, վէ եէվմը մէզքիւրտէն իթիպարէն իւչ հաֆթայա գատար, Եունան հուտուտունտա թէրք օլունան արազինին թախլիյէսինէ պաշլանմասը իչիւն Պապը Ալի Թարաֆընտան Աըթինա հիւքիւմէթը Օսմանիյէսինէ էմր կիթտիկինի պու կիւնքի Մէսէնճէր եազըյօր ։

—

Սըրպիսթանըն գրալիյէթէ թէհավվիւլինէ էքսէր տէվլէթլէրին չիմտիտէն մուվաֆագաթ իթտիքլէրի վէ կէլէճէք օգոստոսըն 2 սինտէ միլլէթ եօրթուսունա թէսատիգ իտէն եէվմը մախսուստա գրալիյէթին իլան գըլընաճաղը Ցայթ կազէթասը եազըյօր ։

—

Թէէմմիւէն րիվայէթ օլունտըղը. նա կէօրէ, Պապը Ալի՝ Բօտկօրիցայա հաքիմ օլան թէբէլէրի Գարատաղա թէրք իթմէք նիյէթինտէ օլուպ, ֆագաթ Շգօտրա կէօլիւ ճիհէթինտէն հիչ պիր արազի վէրմէյէճէք տիր ։

Րուսիա սէֆիրի Մ. տը Նովիգօֆ՝ պու մէսէլէ իւզէրինէ հիւքիւմէթը սէնիյէ իլէ միւզաքէրէ իթմէք իչիւն տիւքէր պիր էմիր րէֆիգլէրի Թարաֆընտան մէէզունիյէթ ալմըշ իմիշ ։

—

Եանեատա պազը մէրթէպէ էհէմմիյէթլի վուգուաթ զուհուր իթտիյինէ վէ պունուն էսաս վէ մագսէտի նէ օլտուղու անլաշըլամատըղընա տաիր Պապը Ալի իլէ սէֆարէթլէրէ պիր թէլէկրաֆ վիրուտ իթմիշ իսէ տէ, մուախխարէն, ալընան մալիւմաթա կէօրէ, պու վուգուաթըն բօլիթիգաճա պիր էհէմմիյէթի օլմայըպ, անճագ 15 սէնէ քիւրէկէ հիւքմ օլունան 5 նէֆէր Օսմանլը Թէպաասը Րումլար եաֆթալարըլա սօգագլարտան կէչիրիլիրքէն ուզագ մահալլէրէ թէպիտ իտիլտիքլէրինտէ, Եանեատա պիր հէյէճան վուգու պուլմուշ իսէ տէ, սուքիւնէթը հալ տէրագապ իատէ օլունմուշ տըր ։

—

Շէյխ Ուպէյտուլլահըն տէրտէսթի հագգընտա տիւն վէ էվվէլքի կիւն պազը մալիւմաթ վէրիլմիշտի։ Պու կիւնքի Վագթ մէրգում Շէյխ հագգընտա պէր վէճհի աթի եազըյօր ։

«Շէյխ Ուպէյտուլլահ տէրտէսթ օլունուպ Վան չէհրինէ կէթիրիլմիշ տըր ։

«Օրատան տախի պիր պինպաշը րէֆագաթը իլէ վէ հագգընտա մուզայէրը հիւրմէթ պիր կէօնա մուամէլէ վուգու պուլմամագ իւզրէ Տէրսաատէթէ թէվէճճիւհէն եօլա չըգարըլմըշ տըր ։

«Մուամիլէյհին մախտումլարը տախի Տէրսաատէթէ իզամ օլունմագ իչիւն Վան գօմանտանլըղընա նէզարէթէ ճէլիլէի Հարպիյէտէն էմր վէրիլմիշ տիր ։»

—

Րուսիա սէֆիրի Մ. Նովիգօֆ՝ տիւն վէ Ալէմանիա սէֆիրի գօնթ Հացֆէլտ պու կիւն մէէզունէն մէմուրիյէթլէրի ճանիպինէ ազիմէթ իտէճէքլէր իքէն, հարէքէթլէրինի պիր գաչ կիւն թէէխիր իթմիշլէր տիր։ Րիվայէթէ կէօրէ, պու թէէխիւրաթ Գարատաղ մէսէլէսինտէ պազը միւզաքէրաթըն իքմալի լիւզումունա մէպնի իմիշ ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պէրլին սէֆարէթը Սէնիյէսի աթաշէ միլիթէրի սաղըգ Նուրի պէյ Ալէմանիա տէվլէթի Թարաֆընտան Էյլ Րօժ նիշանընըն իւչիւնճիւ րիւթպէսի իթա գըլընմըշ տըր ։

—Մէէզունէն Ալէմանիայա կիթմիշ օլան Րումէլիի Շարգի միլիս ասքէրի գօմանտանը Սթրէքէր (Րաշիտ) բաշանըն միւտտէթը զայիպիյէթինտէ վիլայէթը մէզքիւրէ ժանտարմա գօմանտանը Մահիր բաշա միւշարիլէյհէ վէքալէթ իտէճէք իմիշ ։

—Մէրքէզի Էրզինկեան օլան տէօրտիւնճիւ օրտու իչիւն պու կիւն Էրզրում Թարաֆլարընա պիր խայլը էչհարի ասքէրիյէ վէ էրզագ կէօնտէրիլէճէք տիր ։

—Տէրսաատէթ ինկիլթէրա սէֆիրի ճէնապը լօրտ Տիւֆըրին տիւն սապահ խարիճիյէ նազըրը Ասըմ բաշա հազրէթլէրինին գօնաղընա կիտէրէք, բաշը միւշարիլէյհ իլէ միւլագաթ իյլէմիշ տիր ։

Սէֆիրը միւշարիլէյհին մաամամը կէլէճէք հաֆթա Պէյօղլու միւլթէզէրան ֆամիլեալարընը գապուլ էյլէյէճէք իմիշ ։ Միւշարիլէյհին օն չօճուղու Թէվէլլիւտ իտիւպ իւչիւ մէֆաթ իյլէմիշ տիր ։

—Տիւնքի կիւն Տէրսաատէթ իրան սէֆիրի Մօհսին խան հազրէթլէրի Պապը Ալիյէ կիտէրէք, պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրի իլէ ուզուն միւտտէթ միւլագաթ իյլէմիշ տիր ։

—Սապընճա կէօլիւնտէն 8 նէֆէր էչխաս տահա Տէրսաատէթէ Թարտ օլունմուշլարտըր ։

—Շէհր բօսթաճըլըն Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլասէ իչիւն մէքթուպ գապուլ իթմէխէտէ ճէյպ րեամէն իլան օլունմուշ իտի։ Անճագ մուխապէրաթըն թէսհիլի իչիւն Տէրսաատէթ վէ ճիվարը իչիւն պլէնսկէլմէքթէ օլան 5 զըրշ թէլէկրաֆ իւճրէթի պու տէֆա եիւզ բարայա թէնզիլ իտիլմիշ վէ հաֆթա պու մըգտարըն պիլէ թէնզիլի հագգընտա միւզաքէրէ օլունմագտայըր իմիշ ։

—Տիւնքի կիւն Թօբխանէ ճատտէսինտէ կէչմէքտէ օլան Թրամվայ արապասը Թօբխանէի ամիրէ միւշիրի Ալի Սաիպ բաշա հազրէթլէրինին ֆայթօնունա չարբմասը իլէ ֆայթօն զէտէլէնմիշ իսէ տէ, բաշը միւշարիլէյհէ պիր զարար կէլմէմիշ վէ եուրիւյէրէք Թօբխանէ տաիրէսինէ կիթմիշ տիր ։

—Միւէլլիֆ վէ միւթէրճիմլէր՝ էսէրը գալէմիյէլէրինի իքի նիւսխէ օլարագ Թէպտիզ վէ Մէարիֆ նէզարէթինէ Թագտիմ իթմէլէրի միւթատտէն իքէն, նէզարէթը միւշարիլէյհա եալընըզ պիր նիւսխէնին Թէպտիզ վէ Թագտիմ օլունմասընա գարար վէրմիշ տիր ։

—Շէյխիւլիսլամ միւտիրլիյինէ պիր զաթըն ինթիսապը իչիւն պաշ վէքալէթ մագամը սամիսինտէն թէնպիհէթ նէզարէթինէ վէրիլէն էմր՝ նէզարէթը միւշարիլէյհա Թարաֆընտան տախի իճրա իտիլմիշ օլմագլա, տիւնքի կիւն հիւսէյթարան պիր մէճլիսը ուլէմա ագտ իթմիշլէր տիր։ Միւտիրիյէթը մէզքիւրէյէ քիմին թային օլունտուղունա տաիր հէնիւզ մալիւմաթ ալընամամըշ տըր ։

—Իսթիգրազը տախիլինին սէնէտաթը լազըմէսի Թապ օլունուպ պիթտիյի ճիհէթլէ լազըմ կէլէնլէրտէն ախզ ու իսթիֆաասընա միւպաշէրէթ իչիւն պէլէտիյէ մէմուրլարընա էմր վէրիլմիշ իմիշ ։

—Տիւն Թարապուլուսը Ղարպտան Տէրսաատէթէ 80 նէֆէր ալիլիւլվիւճուտ ասքէր կէթիրիլմիշ տիր ։

—Գարատաղա թէրք օլունան արազինէքի էմլաքը վագֆիյէնին թէսվիյէսինէ մէմուր օլան Շէքիպ պէյ պու կիւնլէրտէ օլ ճանիպէ ազիմէթ իտէճէք տիր ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս
(Պու սապահ կէլէն Թէլէկրաֆլար)

Լօնտրա 16 յունիս

Թայմզըն պէյանընա կէօրէ, Թահվիլաթը Օսմանիյէյի համիլ օլան ինկիլիզլէր Թարաֆընտան վէքիլ Թային օլունան Մ. Ր. Պուրգ՝ Պապը Ալի իլէ մալիյէճէ պիր սուրէթը Թէսվիյէ պուլմաղա չալըշմագ իչիւն կէլէճէք այ զարֆընտա Սթամպօլա կիտէճէք, վէ պու սուրէթը Թէսվիյէ՝ իսթիգրազաթըն Թէտավիւլէ չըգարըլան ֆիյաթը իւզէրինէ եիւզտէ 4 Թէնզիլէսինտէն իպարէթ պուլունաճագ տըր ։

Լօնտրա 16 յունիս

Մէնչէսթըր Կարտիյէն.—Սըր Ջարլս Տիլք՝ Մ. Օսթուն պիր սուալինէ ճէվապէն պէյան իթմիշ տիր քի, Թունուզըն մալիյէ գօմիսիօնընա տահիլ մէճլիսը օլան մուգավէլէնամէ Մ. Րուսթան Թարաֆընտան Թունուզ Պէյինէ սիպարիշ վէրիլէն Թէմլիքնամէ իլէ զայիլ օլունմամըշ տըր ։

Սըր Ջարլս Տիլք իլավէթէն պէյան իթմիշ տիր քի, եազընտա նէշր օլունաճագ Մավի քիթապ՝ ինկիլթէրա բօլիթիգա մէմուրը իլէ Թունուզ հիւքիւմէթի միյանընտաքի միւնասէպաթը հագգընտա մուամալէյէ բօլիթիգա մէմուրլարընա կէօնտէրիլէն Թալիմաթը համի օլաճագ տըր։

Լօրտ Ռ. Ջըրչիլ՝ Թունուզտա մուգիմ ինկիլթէրա բօլիթիգա մէմուրընըն պու սըրատա Պէյին նէզտինէ կիտմէ կիտմէտիկինի սուալ իթմիշ տիր ։

Սըր Ջարլս Տիլք՝ ճէվապէն, եալընըզ պու պապտա պիր սուալ իրատ օլունաճաղը ճիհէթլէ, պունա տահա էվվէլ ճէվապ վէրէճէկինի պէյան իթմիշ տիր ։

Պու ճէվապ՝ լօրտ Ռ. Ջըրչիլ իլէ Սըր Ջարլս Տիլք արասընտա էպէտիյէն չէքիշ պիր վագայը մուճիպ օլուպ, Սըր Ջարլս Տիլք՝ պէօյլէ պիր մուհիմ վէ նազիք մէսէլէնին միւզաքէրէսինէ հէնուզ տէվամ օլունմագտա իքէն, պու մէսէլէ հագգընտա տէրհալ պիր ճէվապ թէլէպ իթմէք քեարը ագըլ օլմատըղընը իգրար էյլէմիշ տիր ։

Մ. Կլատսթօն՝ Հայտուտլար Թարաֆընտան էսիր կէօթիւրիւլէն ինկիլիզլէր իչիւն վիրիլէն Թազմինաթըն Թէէտիյէ իլէ պիրիլմէսինէ տաիր Մ. Պրիկսըն պիր սուալինէ ճէվապէն պէյան իթմիշ տիր քի, պու մէսէլէ հէնուզ Թէտգիգ օլունմագտա տըր, վէ հէնուզ պիր գարար վէրիլմէմիշ տիր ։

Պուքրէշ 16 յունիս

Թէճհիզաթը ասքէրիյէ տաիր օլարագ՝ Հարպիյէ նազըրը պէհ. հինտէ օլան պիր Թայըֆա մէբլիֆնամէսինի Մէճլիսի Այան 4 րէյէ գարշը 27 րէյ իլէ գապուլ իթմիշ տիր ։

Հարպիյէ նազըրընըն իսթիֆա իտէճէկինէ տաիր պիր շայիա զուհուր իթմիշ տիր ։

Թուլօն 15 յունիս

Ժան Տըբէ նամ զըրհլը՝ Թունուզա վէքիլը Մուսթաֆա բաշա իլէ տիւքէր Թունուզ մէմուրլարընը համիլ օլտուղու հալտէ պու կիւն վիրուտ իթմիշ տիր ։

Իչպու հէյէթը մէմուրէյին Թէֆֆաթը ազիմէ իլէ գապուլ օլունմուշ տըր ։

Աժանս Րէօյթէր

Աթինա 16 յունիս

Տիվանը մուհասէպաթ րէիսի Մ. Աթանասիատէս մալիյէ նազըրը Թային օլունմուշ տըր։ Գապինէ Թօնըն էսէնի իւչ ազասը էսէմինի րէսմիյէն իլան իթմիշ, վէ պու սաաթ մէմուրիյէթլէրինէ պաշլամըշլար տըր։ Պունլարըն քեաֆֆէսի տէ իյի օլարագ հէյէթը վիւքէլայա տախիլ օլմուշլար տըր ։

Լօնտրա 17 յունիս

Տիւն մէճլիսի մէպուսանտա Իրլանտա հէյէթը զըրաիյէսի իւզէրինէ Թանզիմ օլունան գանունը միւզաքէրէ պիրինճի պէնտի քապուլ իթմիշ տիր ։

Ֆէնիանլար Թարաֆընտան սուի գասթլար չօղալմագտա օլտուղունտան, ինկիլիզ հիւքիւմէթի Ամէրիգա հիւքիւմէթինին նազարը տիգգաթը Նիւ-Եօրգտա պուլունան մէզքիւր Ֆէնիան չիրքէթի իւզէրինէ ճէլպ իթմիշ տիր ։

ԹԱՇՀԻՀ

Տիւնքի նիւսխէմիզին իւչիւնճիւ սահիֆէսինտէ միւնտէրիճ Պօյաճը քէօյ մէքթուպընըն ալթընճը սաթըրընտա «տխուր վիճակ» եազըլաճագ իքէն «արդիւնաւոր վիճակ» վէ 45ինճի սաթըրընտա «վերադառնայ» եազըլաճագ իքէն «վերադարձայ» Թապ օլունմուշ օլտուղունտան, Թասհիհինէ իպթիտար գըլընտը ։

ԻԼԱՆԱԹ

Տէրսաատէթ մէրքէզ իճրա տաիրէսինտէն կէլէն իլան

Սվիչէրա պանքէրլէրինտէն վէ Ֆրանսա տէվլէթը Թախիմէսի մահմիւլէրինտէն Տ. Լըպէ վէ Ֆիս Վիգթօր վէ Ալֆօնս վէ Լէսիէ էֆէնտիլէրին Պրուսանըն Գօճա Նաիպ մահալլէսինտէ մուգիմ տէվլէթը միւշարիլէյհա թէպաասընտան Մ. Թօնի Մարշալ զէվճէսի միւթէվէֆֆիյէ Մատամ Մարի վէրէսէլէրինտէն պու իլամ մահքիւմունպիհ ալաճագլարը օլան 146761 ֆրանգա մուգապիլ մէրհուն պուլունան վէ մէզքիւր Գօճա Նաիպ մահալլէսինտէ Հասան Ջէլէպի Թատէսինտէ վագը էթրաֆը Սըրտարիգէ խաթուն պաղչէսի վէ Նաիպ տէրէսի վէ Թարաֆէյնի Թարիգը ամմ իլէ մահտուտ Թէրունինտէ 62 մըլօրգ վէ պիր գօղախանէ վէ օն պապ օտա վէ պիր մաղազա վէ պիր ֆուրուն վէ մաքինա վէ սաիր էլաթ ու էտէվաթըն ճիւմլէսի պէրապէր վէ պիրըմախ ճարի վէ միւշթէմիլաթը օլան տէօրթ պարչատա իւչ տէօնիւմ պաղչէյի հավի պիր պապ հարիր ֆապրիգասը լէրաի Օսմանի եիւզ զըրուշ հիսապը իլէ 52000 զըռ. իլէ Թալիպի եօհտէսինտէ Թէգարրիւր իթտիյինտէն, վէ մահը հալը րումիյէնին 13ինտէն իթիպարէն 31 կիւն միւրուրինտէ գաթիէն ֆէրաղը իճրա օլունաճաղը Պրուսա իճրա մէմուրիյէթինտէն իչար օլունմաղլա, գըյմաթէ Թալիպ օլանլար վար իսէ միւտտէթը մէզքիւրէ գատար Տէրսաատէթ մէրքէզ իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։

5 Հազիրան 97

Քեաղ

Կըլընճըլար քէթխիւտասը Գարպէտ աղանըն Մէհմէտ Էմին էֆէնտիյէ տէյնի պուլունան մէպալիղը մալիւմէնին Թէսվիյէսի զըմնընտա մէտեունը մէրգումըն Ջամըլըճա Ահմէտ Ջէլէպի մահալլէսինտէ Պալի բաշա ճատտէսինտէ քեաին միւլթէզիմէ օտտուզ գըրգ իքի նումէրօլու արսասընըն Թարիխը իլանտան օն պէշ կիւն սօնրա նըսֆընըն ֆիւրուխթընա Թէշէպպիւս օլունաճաղը Տէրսաատէթ մէրքէզ իճրա տաիրէսինտէն իլան օլունուր։

3 Հազիրան 97

Շէհր էմանէթինտէն կէլէն իլան

Մահալլինճէ պիտայէթէն միւզայէտէսի իճրա գըլընմըշ օլան օնունճու տաիրէի պէլէտիյէ գանթար րուսումունըն իչպու հազիրանըն օնունճու չէհարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէքինտէն, թալիպ օլանլարըն Շէհր էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

3 Հազիրան 97 2—1

Քեաղ

Գատը քէօյ իսքէլէսիյէ Մօտա վէ Թուզլինի մօտասը վէ Մէօհրտար վէ Ֆէնէր վէ Գալամըշ նամ մահալլէրտէ եօլլըլաճագ տէնիզ համամլարընըն Օնունճու տաիրէի պէլէտիյէճէ պիտայէթէն իճրա գըլընան միւզայէտէլէրի իւզէրինէ իշպու հազիրանըն օն իքինճի ճումա էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէքինտէն, թալիպ օլանլարըն Շէհր էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

3 Հազիրան 97 3—1

Էվգաֆ նէզարէթինտէն կէլէն իլան

Էվգաֆը Հիւմայուն խազինէսինտէն մագպուտ Ղազի Աթիգ Ալի բաշա վագֆընտան Տիվան եօլունտա վագըֆ միւշարիլէյհ ճամիի չէրիֆի գարշըսընտա էլչի խանընըն հիսսէի մահլուլէսի ահէրէ սաթըլընճայա գատար 298 սէնէսի րէճէպինտէն իթիպարէն քիրայա վէրիլէճէքինտէն, իլթիզամընա Թալիպ պուլունանլարըն Թարիխի իլանտէն նիհայէթ պիր հաֆթայա գատար վարիտաթը ումումիյէ իտարէսինէ կէլմէլէրի իւզար օլունուր ։

97 Հազիրան 1 2—2

Վալիտէ սուլթան հազրէթլէրի Շէհրիմարի ճէննէթմէքեան Սուլթան Ապտիւլ Մէճիտ խան Թապէ սէրահու հազրէթլէրի վագֆընտան Սըրտարտա գարիյէսինտէ տագան եէտի սէնէի մալիյէսի հասըլաթըն էօզլագ րէսմի օն եէտի պին զըռ. վէ Փըրուշ-նէճէ չալըը քէօյամքի տախի ալթը զըրշ պէտէլլէրի իլէ մահալլի Թալիպլէրի եօհտէլէրինտէ պուլունմագտա օլտուղունտան, զիքր օլունան աշար րուսումը իլէ չալըրըն Տէրսաատէթտէ զամ իլէ իլթիզամընա Թալիպ պուլունանլարըն Թարիխի իլանտան իթիպարէն նիհայէթ պիր հաֆթայա գատար Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

15 րէճէպ 98 վէ
1 Հազիրան 97 3—3

Պապը Ալի ճատտէսինտէ 18 նումէրօ իլէ մուրագգամ տիւքեանտա Թիւրքճէ ինճիլ, Րոման, Թարիխ, վէ հաֆթատա պիր նէշր օլունմագտա օլան Մէտրէսէի հուգուգը Մէճէլլէ, Տէսաթուր, ճէզա գանուննամէսի վէ չէրհի վէ մէքթէպի Թըպպիյէի Շահանէտէ Թապ օլունան Թըպպ քիթապլարընըն քեաֆֆէսի վէ պունլարտան միւմասիլ քիթապլար նաֆիա վէ միւֆիտ սաթըլմագտա տըր ։ Ահիրան տիւքեան Թաշրալարտան սիփարիշ օլտուղունտա Օթանլօլտա Թապ ու նէշր օլունան հէր ճինս կազէթալարը մաթպաասը ֆիաթընտան աշաղը եաղար, վէ մէզքիւր կազէթալարտան գաթալոկ օլուր իսէ, պէտէլինէ սաիր կազէթա կէօնտէրմէկէ թէահհիւտ իտէր ։ Տիւքքեանը մէզքիւրէ միւրաճաաթ իտէն զէվաթը քիրամ հէր հալտէ մէմնուն գալաճագլարը մէզքիւր տիւքքեան սահիպի Ալէքսիս Բօքրաղեան Թարաֆընտան իլան օլունուր ։ 8—8

ՏԻՔ ՀԷՔԻՄԻ

ՅԱԿՈԲ ՐԷՄԶԻ ԷՖԷՆՏԻ

Թէք վէ Թագըմ, եալը վէ եայըրդ, ալթուն, կիւմիւշ վէ լաստիք իւզէրինէ հէր նէվ տիշ իմալի իլէ, անլէրի սուհուլէթլէ իսթիմալ իթտիրմէք, վէ աղըզ տըրըսը իլէ տիշ սանճըսընը սէրիէն տէֆ իթմէք, վէ հաֆարը տիշլէրի Թէմիզլէյիպ, չիւրիւմիւշ տիշլէրի տօլտուրուպ Թամիր իթմէք, վէ ախէրլէրինէ իմալ իթտիրիլմիշ գուլլանըլամայան տիշլէրի տախի գուլլանըլըրմագ իւզրէ Մահմուտ բաշա պազը չարշուսի քէշիշ տէրունինտէ Զուլֆաճըլը խան գարչըսընտա 11 նումէրօլու օտատա մուգիմ վէ հէնուզ հիչ պիր տիյարտէն պու մէհարէթտէ Տէրսաատէթէ էմսալի կէլմէմիշ պուլունան տիշ հէքիմի Յակոբ Րէմզի էֆէնտիյէ միւրաճաաթ իտէն զէվաթը քիրամըն հէր հալտէ մէմնուն գալաճագլարը արզ է իլան օլունուր ։

Կ. ՀԱԶԱՐԵԱՆ

Տէրսաատէթտէ Քէթէնճիլէր գափուսու ճատտէսինտէ 106 նումէրօ իլէ մուրագգամ Հազարեան նամ տուխան ֆապրիգասընտա Էնինճէնին գօզուլու վէ րաիհէլի պօղչա վէ կէօզլէք Թիւթիւնիւ, վէ քէզա Տրամանըն Գըր վէ Սամսօն, Գուշ Գայա Թայիֆի օլունան տուխանլարը, այրը այրը վէ Նաթիւրէլ հալինտէ իմալ օլունարագ, կէրէք գըյըլմըշ, վէ կէրէք սիկարա ֆապրիգանըն իթթիխազլինտէ քեաին 108 նումէրօլու տէբօզիթօ մահալլինտէ ֆիւրուխթ օլունմագտա տըր ։

Մէզքիւր ֆապրիգանըն իմալ իյլէտիկի Թիւթիւնլէրին նէֆասէթ վէ խասսէլէրինէ նիսպէթէն, էհվէնիյէթ ալթը մահտան պէրու ումումըն Թէճրիւպէսի իլէ իսպաթ օլունմուշ տըր, վէ պու էպիզտէն չիմտիյէ գատար պուլմուշ օլտուղու հիւսնի գապուլ կիթտիքճէ րէվաճ պուլարագ, պունտան պէօյլէ սաիր միւզքիւն մէրթէպէ իսթիմալ վէ տըգգաթըլա տէվամ օլունաճաղը իլան օլունուր ։

Տիյարը էճնէպիյէ իչիւն սըբարըշը ր պանտրօլ րուսումունտան մուաֆ օլաճաղը, վէ Թալիպ օլան զէվաթըն մէզքիւր տէբօզիթօ մաղազասընտա մէմուրը մախսուս պուլունան Նիկողոս Հազարեան էֆէնտի իլէ մուխապէրէ իթմէլէրի տախի իլավէթէն պէյան օլունուր ։

FARINE LACTÉE H. NESTLÉ

GRAND DIPLOME D'HONNEUR

MEDAILLE D'OR
Medaille d'or
à diverses
Expositions

PARIS 1878
Certificats nombreux
des
premieres
Autorités medicales

ՀԱՆՐԻ ՆԷՍԹԼԷՆԻՆ ՍԻՒՏԼԻՒ ՈՒՆՈՒ

Զվիչէրա իւնէքլէրինին ալեա սիւտիւնտէն մամուլ օլուպ, քիւչիւք չօճուգլար իչիւն միւքէմմէլ պիր նաֆագա օլան Նէսթլէնին մէզքիւր սիւտլիւ ունու, սիւտիւ ազ օլան վալիտէլէրին սիւտիւ եէրինէ կէչտիքտէն պաշգա հէմ սիւտտէն քէսմէքլիկէ վէ հէմ տէ հազմը գօլայլըգ վէրիփ իքմալ իթտիրիր ։

Մէզքիւր ուն հէր էճզաճըտա վէ էճզա մաղազասընտա պուլունմագտա տըր ։

Իչպու ունուն պիր չօգ հիյլէլէրինտէն սագընըլմագ իչիւն հէր գուտու իւզէրինտէ պուլունան Հանրի Նէսթլէնին իմզասընա տըգգաթ օլունմագ իգթիզա տըր ։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 16 Յունիս	
Ինկիլ. էսհամը ինկ. Լիր.	100-5/8
Օսմ. էսհամը ուճիւմը	17-1/8
» » գարանտը	17-1/4
Իսթիգրազ 65	19-3/4
» 69	19-1/2
» 71	77-1/2
» 72	31-
» 73	19-
Օսմանլը պանգասը	17-
Մըսըր տույուն. մուաթա հըսէ	76-
» իմթիյազլը	90-
Րուսիա իսթիգրազը	97-7/8
Գօնսօլիտօ Թարիզ 3 այ վատէ	-
Փարիզ, 16 Յունիս	
Ֆրանսա. էսհ. 3 % ֆր.	86 20
» » 5 գբօնսուզ	119-45
Օսմ էսհամը ուճիւմը	17-40
» » գարանտը	17-57
Իսթիգրազ 65 ֆր.	105-
» 69	98-
» 73	98-
Մըսըր ֆօնտ. մուաթա հըսէ	386-25
Գրէտի Լիօնէ	980-
Օսմանլը պանգասը	688-75
Րումէլի չըմէնտօֆէրի	62-75
Իթալիա էսհամը	94-15
Գօնսօլիտօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-25
Վիէննա, 15 Յունիս	
Աճիօ ֆիօրին	-
Րումէլի չըմէնտօֆէրի	27-70

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. սէմ. տիւն ագշ. գաբ.	19-3
Պու սապահ ուճիւմը	19-3
Իսթիգ. 63 (Մուսթօն) 6 % ֆ.	97-
» 65 » 6 % ֆ.	97-
» 69 (Բինար) 6	96-
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր)	31-37
» 73 6 % ֆ.	94-
Րումէլի չըմէնտօֆէր 3	61-50
Աքճէ Փայիզի	09-
Բըբօր Ղըշ.	50-
Հավալէտօրց »	7-
ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ	
Գրէտի Ժէնէրալ	6-7
Սթամպօլ պանգասը	10-35
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	5 18
Թրամվայ	3-90
ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ	
Օսմ. լիրասը 100 զըրշտան	Ղշ. Փր
Պէյազ մէճիտիյէ Փարզը	108-1
Մէթալիք »	206 20
Պէշլիք »	215-
Ալթըլըգ »	128-
Պարէ »	700-
Գայմէ »	1040-
Ինկիլիզ լիրասը	109 27
Ֆրանսըզ ալթունու	89-38
Ֆլօ	90-
Գրիմէ ալթունու	51-30
Գարպօն գայմէսի	8-93